

PENSIONSVILKÅR

REGLER & PARAGRAFFER

**JANUAR
2014**

VEDTÆGT

PENSIONSREGULATIVER

BILAG TIL PENSIONSREGULATIV

VEDTÆGT	4	§ 7. BIDRAGSFRTAGELSE.....	8
§ 1. NAVN	4	§ 8. PENSIONSKASSENS YDELSER	8
§ 2. FORMÅL.....	4	§ 9. ALDRSPENSION	8
§ 3. MEDLEMMER	4	§ 10. INVALIDEPENSION.....	8
§ 4. ORDINÆR GENERALFORSAMLING	4	§ 11. ÆGTEFÆLLEPENSION.....	9
§ 5. EKSTRAORDINÆR GENERALFORSAMLING	4	§ 12. BØRNEPENSION.....	9
§ 6. INDKALDELSE TIL GENERALFORSAMLING	4	§ 13. DØDSFALDSSUM.....	9
§ 7. DAGSORDENENS INDHOLD	4	§ 14. GRUPPEFORSIKRINGER	10
§ 8. EMNER TIL DAGSORDENEN	4	§ 15. OPSPARINGSORDNINGER	10
§ 9. DAGSORDENENS OFFENTLIGGØRELSE	4	§ 16. OPSPARINGSAFDELING	10
§ 10. ADGANG TIL GENERALFORSAMLINGEN	5	§ 17. PENSIONENS UDBETALING	10
§ 11. AFSTEMNINGER	5	§ 18. FORSIKRINGSTEKNISK GRUNDLAG.....	10
§ 12. FORHANDLINGSPROTOKOL	5	§ 19. UDTRÆDELSE OG OVERFØRSEL.....	10
§ 13. BESTYRELSENS SAMMENSÆTNING.....	5	§ 20. IKRAFTTRÆDELSSEBESTEMMELSER.....	10
§ 13 A. URAFSTEMNING	5	BILAG A. GRUPPEFORSIKRINGER.....	12
§ 14. BESTYRELSENS HVERV	5	§ 1. GRUPPEFORSIKRINGENS DÆKNING.....	12
§ 15. BESTYRELSESMØDER	5	§ 2. DÆKNINGSBERETTIGEDE	12
§ 16. DIREKTIONENS HVERV	5	§ 3. GRUPPEFORSIKRINGSSUMMEN VED DØD	12
§ 17. RETSHANDLER.....	6	§ 4. BØRNESUM	12
§ 18. TAVSHEDSPLIGT	6	§ 5. HVEM UDBETALES GRUPPEFORSIKRINGSSUMMEN VED DØD TIL?	12
§ 19. REVISION	6	§ 6. SKATTEFORHOLD	12
§ 20. ÅRSRAPPORT.....	6	§ 7. DÆKNINGSSUMMER VED INVALIDITET.....	12
§ 21. PENSIONSHENSÆTTELSER MV.....	6	§ 8. SKATTEFORHOLD	13
§ 22. MIDLERNES ANBRINGELSE.....	6	§ 9. GRUPPEFORSIKRINGSSUM VED VISSE KRITISKE SYGDOMME	13
§ 23. AFGØRELSE AF TVISTER	6	§ 10. FORSIKRINGSBETINGELSER.....	13
§ 24. ÆNDRINGER AF VEDTÆGT OG PENSIONSREGULATIVER	6	§ 11. SKATTEFORHOLD.....	13
§ 25. PENSIONSKASSENS OPLØSNING	6	§ 12. MODREGNING	13
§ 26. IKRAFTTRÆDELSSEBESTEMMELSER	6	§ 13. HVORNÅR DÆKKER FORSIKRINGEN IKKE?.....	13
PENSIONSREGULATIV FOR DEN FLEKSIBLE		§ 14. INDIVIDUEL FORSIKRING VED FRATRÆDELSE.....	13
PENSIONSORDNING	7	§ 15. FORSIKRINGSBETINGELSER.....	13
§ 1. OPTAGELSE OG GENOPTAGELSE.....	7	§ 16. OVERGANGSORDNING.....	13
§ 2. OPLYSNINGSPLIGT.....	7	BILAG A1. FORENEDE GRUPPELIVS	
§ 3. RÅDERET	7	FORSIKRINGSBETINGELSER FOR VISSE KRITISKE	
§ 4. INDSKUD	7	SYGDOMME	14
§ 5. PENSIONSBIDRAG	7	BILAG A2. GRUPPEFORSIKRING VED ULYKKE	18
§ 6. OPHØR AF BIDRAGSBETALING	7		

§ 1. STANDARDBETINGELSER.....	18	1. OPTAGELSE OG GENOPTAGELSE	23
§ 2. HVAD DÆKKER FORSIKRINGEN?	18	2. BIDRAG OG INDSKUD	23
§ 3. HVORNÅR DÆKKER FORSIKRINGEN IKKE?.....	18	3. PENSIONSYDELSER	24
§ 4. ULYKKESFORSIKRINGENS DÆKNING	18	4. ALDERSPENSION.....	25
§ 5. UDGIFTER TIL SPECIALBEHANDLING.....	19	5. INVALIDEPENSION	25
§ 6. UDGIFTER DER IKKE DÆKKES	19	6. ÆGTEFÆLLEPENSION	26
§ 7. TANDSKADEDÆKNING.....	19	7. BØRNEPENSION	26
§ 8. HVAD OMFATTER TANDSKADEDÆKNINGEN IKKE? ..	19	8. DØDSFALDSSUM	26
§ 9. KRISEHJÆLP	19	9. PENSIONENS UDBETALING.....	26
§ 10. ÆNDRING AF BOLIG.....	19	10. FORSIKRINGSTEKNISK GRUNDLAG.....	26
§ 11. GENERELLE FORHOLDSREGLER VED SKADE	19	11. BONUSREGULATIV.....	27
§ 12. ANMELDELSE AF SKADE.....	19	12. SPEKULATION MOD PENSIONSKASSEN	28
§ 13. SKATTEFORHOLD	19	13. UDTRÆDELSE OG OVERFØRSEL TIL ANDEN	
BILAG B. OPSPARINGSORDNINGER.....	20	PENSIONSORDNING	28
§ 1. OPSPARINGSORDNINGER OG OPRETTELSE.....	20	14. VIRKSOMHEDSORDNINGER	29
§ 2. INDBETALING.....	20	BILAG E. SÆRREGLER FOR VISSE ÆLDRE	
§ 3. FORRENTNING.....	20	ORDNINGER	30
§ 4. INDSÆTTELSE AF BEGUNSTIGET	20	1. AFGRÆNSNING AF ORDNINGER	30
§ 5. BIDRAGSFRI TAGELSE.....	20	2. SÆRREGLER FOR YDELSESSAMMENSÆTNING.....	30
§ 6. UDBETALING.....	20	§ 8. ALDERSPENSION	30
BILAG C. VILKÅR FASTSAT I OVERENSKOMSTER,		§ 9. INVALIDEPENSION.....	30
AFTALER OG LIGNENDE OM		§ 10. ÆGTEFÆLLEPENSION	31
YDELSESSAMMENSÆTNING.....	21	§ 11. BØRNEPENSION.....	32
1. ANSATTE I DEN OFFENTLIGE SEKTOR	21	3. PENSIONISTTILLÆG	32
2. ANSATTE I ARKITEKTVIRKSOMHEDER	22		
BILAG D. TEKNISKE PENSIONSVILKÅR.....	23		

Vedtægt

§ 1. NAVN

Pensionskassens navn er Arkitekternes Pensionskasse.

§ 2. FORMÅL

Stk. 1. Pensionskassens formål er at drive pensionskassevirksomhed, herunder at yde medlemmerne alders-, invalide-, ægtefælle- og børnepension i overensstemmelse med de i regulativ om medlemmernes rettigheder og pligter fastsatte regler.

Stk. 2. Pensionskassen kan efter nærmere retningslinjer tegne ophørende forsikringer for medlemmerne.

Stk. 3. Pensionskassen er en selvstændig institution, hvis midler ikke må anvendes til andre formål end de i denne vedtægt nævnte.

§ 3. MEDLEMMER

Stk. 1. Som medlemmer af pensionskassen optages

- a. enhver arkitekt, der kan optages i Akademisk Arkitektforening AA,
- b. personer, der er omfattet af en aftale eller en overenskomst indgået mellem en arbejdsgiver og Arkitektforbundet,
- c. ansatte i rådgivende arkitektvirksomhed, som er ordinært medlem af eller associeret Danske Arkitektvirksomheder, og/eller hvis indehavere er medlem af Akademisk Arkitektforening AA, samt medarbejdere ansat i de til arkitektfaget knyttede foreninger eller institutioner, når arbejdsgiveren i henhold til pensionsaftale med Arkitekternes Pensionskasse skal indbetale pensionsbidrag til pensionskassen.

Stk. 2. Medlemmerne hæfter ikke personligt for pensionskassens forpligtelser.

§ 4. ORDINÆR GENERALFORSAMLING

Stk. 1. Ordinær generalforsamling afholdes en gang årligt inden udgangen af april måned.

Stk. 2. Den ordinære generalforsamling afholdes i Københavns Kommune eller i en til Københavns Kommune tilgrænsende kommune. Efter generalforsamlingens bestemmelse kan den næstfølgende ordinære generalforsamling afholdes på et nærmere angivet andet sted her i landet.

Stk. 3. Bestyrelsen kan fastsætte en forretningsorden for afviklingen af generalforsamlingen.

§ 5. EKSTRAORDINÆR GENERALFORSAMLING

Stk. 1. Ekstraordinær generalforsamling skal afholdes, hvis bestyrelsen eller en af revisorerne finder det hensigtsmæssigt, samt når det til behandling af et bestemt emne skriftligt begæres af 5 % af dem, der på begæringstidspunktet er medlemmer af pensionskassen.

Stk. 2. Begæring om afholdelse af en ekstraordinær generalforsamling skal ledsages af forslag til dagsorden, hvori angives, hvilke emner, der ønskes behandlet.

Stk. 3. Ekstraordinær generalforsamling afholdes i Københavns Kommune eller i en til Københavns Kommune tilgrænsende kommune.

§ 6. INDKALDELSE TIL GENERALFORSAMLING

Stk. 1. Indkaldelse til alle generalforsamlinger skal foretages med højst 4 ugers og mindst 2 ugers varsel.

Stk. 2. Såfremt begæring om indkaldelse til ekstraordinær generalforsamling fremsættes af medlemmerne i henhold til § 5, skal en sådan indkaldelse udsendes inden 2 uger efter modtagelsen af begæringen.

Stk. 3. Indkaldelse til generalforsamling sker ved skriftlig indkaldelse til hvert medlem samt ved bekendtgørelse i organisationernes blade.

§ 7. DAGSORDENENS INDHOLD

Dagsorden for den ordinære generalforsamling skal indeholde følgende punkter

1. Valg af dirigent.
2. Bestyrelsens beretning.
3. Forelæggelse og godkendelse af årsrapport.
4. Forslag fra bestyrelsen og medlemmerne.
5. Valg til bestyrelse.
6. Valg af revision.
7. Eventuelt.

§ 8. EMNER TIL DAGSORDENEN

Ethvert medlem har ret til at kræve et bestemt emne optaget på en ordinær generalforsamlings dagsorden. For at et emne kan sættes på en ordinær generalforsamling, skal begæring herom være pensionskassen i hænde senest 6 uger før generalforsamlingen.

§ 9. DAGSORDENENS OFFENTLIGGØRELSE

Stk. 1. Dagsordenen sammen med det væsentligste indhold af de forslag, der agtes fremsat på generalforsamlingen, fremsendes til medlemmerne sammen med indkaldelsen til generalforsamlingen.

Stk. 2. Indkaldelsen til generalforsamling, der bekendtgøres i organisationernes blade, skal indeholde dagsorden og angive det væsentligste indhold af eventuelle forslag til vedtægts- eller regulativændringer.

Stk. 3. Senest 2 uger før generalforsamlingen fremlægges dagsordenen og de fuldstændige forslag, samt for den ordinære generalforsamlings vedkommende tillige årsregnskab og revisionspåtegning, til eftersyn for medlemmerne på pensionskassens kontor.

§ 10. ADGANG TIL GENERALFORSAMLINGEN

Stk. 1. Til generalforsamlingen har ethvert medlem adgang. Pensionskassens direktør, aktuar og revisorer har - selv om de ikke er medlemmer - ret til at overvære generalforsamlingen og fremsætte deres synspunkter. Bestyrelsen kan invitere gæster til at overvære generalforsamlingen.

Stk. 2. Akademisk Arkitektforenings og Arkitektforbundets bestyrelser har begge ret til at lade sig repræsentere på generalforsamlingen og fremsætte deres synspunkter.

§ 11. AFSTEMNINGER

Stk. 1. Kun medlemmer af pensionskassen har ret til at stemme på generalforsamlingen. Alle afgørelser træffes ved simpelt stemmeflertal, bortset fra afgørelser om vedtægts- og regulativændringer og pensionskassens opløsning, jfr. §§ 24 og 25. Står stemmerne lige, bortfalder forslaget.

Stk. 2. Generalforsamlingen kan ved simpelt stemmeflertal beslutte, at enhver afgørelse truffet på en generalforsamling om ændring af vedtægt eller pensionsregulativer skal sendes til urafstemning blandt samtlige medlemmer, jfr. reglerne i § 13 A.

§ 12. FORHANDLINGS PROTOKOL

Stk. 1. Over forhandlingerne på generalforsamlingerne føres en protokol, der skal underskrives af dirigenten.

Stk. 2. Senest 14 dage efter generalforsamlingens afholdelse skal generalforsamlingsprotokollen eller en bekræftet udskrift af denne være tilgængelig for medlemmerne på pensionskassens kontor.

§ 13. BESTYRELSENS SAMMENSÆTNING

Stk. 1. Bestyrelsen består af 7 bestyrelsesmedlemmer.

Stk. 2. 4 bestyrelsesmedlemmer vælges af og blandt pensionskassens medlemmer på generalforsamlingen. Bestyrelsesmedlemmerne vælges efter tur for 3 år ad gangen. Kandidaterne opstilles på generalforsamlingen af bestyrelsen eller af mindst 5 medlemmer af pensionskassen.

Stk. 3. 1 bestyrelsesmedlem udpeges af Akademisk Arkitektforening for en periode på 3 år.

Stk. 4. 1 bestyrelsesmedlem udpeges af Arkitektforbundet for en periode på 3 år.

Stk. 5. 1 bestyrelsesmedlem udpeges af organisationerne i fællesskab efter indstilling fra bestyrelsen for en af bestyrelsen fastsat periode. Bestyrelsesmedlemmet skal opfylde de nødvendige kvalifikationer til at være sagkyndigt medlem af revisionsudvalget.

Stk. 6. Såfremt der til et ledigt mandat, efter stk. 2, kun opstilles eller fastholdes 1 kandidat, er denne valgt. I modsat fald afgøres valget ved urafstemning blandt samtlige medlemmer.

Stk. 7. Genudpegning og genvalg kan finde sted.

Stk. 8. Bestyrelsen kan nedsætte udvalg og skal nedsætte et revisionsudvalg med et sagkyndigt bestyrelsesmedlem.

Stk. 9. Bestyrelsen konstituerer sig med en formand og en næstformand.

Stk. 10. Bestyrelsens medlemmer må ikke være knyttet til kassens administration.

Stk. 11. Såfremt et valgt medlem af bestyrelsen går af før valgperiodens udløb, vælges i forbindelse med førstkomende generalforsamling et nyt medlem for resten af den afgåendes valgperiode.

§ 13 A. URAFSTEMNING

Urafstemning kan ske efter følgende regler:

- Afstemning efter § 11, stk. 2, og valg til bestyrelsen efter § 13, stk. 6, sker via urafstemning.
- Ved urafstemning gælder samme afstemningsregler som på generalforsamlingen.
- Urafstemning kan ske elektronisk.
- Urafstemningen gennemføres under revisionens kontrol.
- Bestyrelsen kan fastsætte nærmere regler for afholdelse af urafstemning.

§ 14. BESTYRELSENS HVERV

Stk. 1. Bestyrelsen varetager den overordnede ledelse af pensionskassen i overensstemmelse med denne vedtægt og lovgivningens bestemmelser.

Stk. 2. Bestyrelsen påser, at bogføring og formueforvaltning kontrolleres på en efter pensionskassens forhold tilfredsstillende måde.

Stk. 3. Til varetagelse af pensionskassens daglige ledelse ansætter bestyrelsen en direktør, der sammen med bestyrelsen skal sørge for en forsvarlig organisering af pensionskassens virksomhed.

§ 15. BESTYRELSESMØDER

Stk. 1. Bestyrelsen skal ved en forretningsorden træffe nærmere bestemmelse om udførelsen af sit hverv.

Stk. 2. Formanden for bestyrelsen drager omsorg for, at bestyrelsen holder møde, når dette er nødvendigt. Et medlem af bestyrelsen eller direktøren kan forlange, at bestyrelsen indkaldes.

Stk. 3. Bestyrelsen er beslutningsdygtig, når behørig indkaldelse har fundet sted, og når over halvdelen af bestyrelsesmedlemmerne er til stede.

Stk. 4. Afgørelser træffes ved simpelt stemmeflertal, ved stemmelighed er formandens stemme afgørende.

Stk. 5. Over forhandlingerne i bestyrelsen føres en protokol, der underskrives af samtlige bestyrelsesmedlemmer, der har været til stede.

§ 16. DIREKTIONENS HVERV

Stk. 1. Det påhviler direktøren at følge de af bestyrelsen meddelte retningslinjer og anvisninger.

Stk. 2. Direktøren skal drage omsorg for, at pensionskassens bogføring sker under iagttagelse af lovgivningens regler herom, og at formueforvaltningen foregår på betryggende måde.

Stk. 3. Direktøren skal tillige drage omsorg for, at pensionskassen råder over tilstrækkelig sagkundskab til beregning af tekniske reserver m.v. og i forbindelse hermed ansætte en af Finanstilsynet godkendt ansvarshavende aktuar.

Stk. 4. Direktøren antager inden for de af bestyrelsen godkendte budgetmæssige rammer den fornødne lønnede medhjælp til kassens administration.

§ 17. RETSHANDLER

Stk. 1. Medlemmer af bestyrelsen og direktøren repræsenterer kassen udadtil.

Stk. 2. Pensionskassen forpligtes ved underskrift af mindst 3 medlemmer af bestyrelsen, eller af direktøren i forening med formand eller næstformand.

Stk. 3. Bestyrelsen er berettiget til at meddele kollektiv prokura, herunder til disposition over fast ejendom.

§ 18. TAVSHEDSPLIGT

Bestyrelsens medlemmer, direktøren og kassens ansatte personale er forpligtet til at behandle sager vedrørende det enkelte medlems forhold, sager om kassens forretningsmæssige dispositioner og personaleforhold fortroligt.

§ 19. REVISION

Stk. 1. Pensionskassens regnskab revideres af mindst én på generalforsamlingen valgt revisor, som skal være statsautoriseret. Genvalg kan ske.

Stk. 2. Revisionen vælges for et år ad gangen.

Stk. 3. Under revisionen, der skal udøves under omhyggelig hensyntagen til tilstedeværende værdier og forpligtelser, har revisionen adgang til alle registreringer vedrørende pensionskassens regnskabsvæsen, samt til at efterse pensionskassens kasser og beholdninger. Bestyrelse, direktør, ansvarshavende aktuar og administration er pligtig til at meddele dem enhver oplysning, revisionen forlanger til bekræftelse af regnskabet's rigtighed.

Stk. 4. Hver gang revisionen har foretaget revision, skal den indføre beretning herom i en revisionsprotokol. Denne fremlægges på det først derefter stedfindende bestyrelsesmøde, og de tilstedeværende medlemmer af bestyrelsen skal med deres underskrift bekræfte, at de er gjort bekendt med indholdet.

§ 20. ÅRSRAPPORT

Stk. 1. Årsrapporten udarbejdes i overensstemmelse med reglerne i lov om finansiel virksomhed. Pensionskassens regnskabsår er kalenderåret.

Stk. 2. Et resume af årsrapporten gengives i organisationernes blade.

§ 21. PENSIONSHENSÆTTELSE MV.

Stk. 1. Pensionshensættelserne dækker pensionskassens fremtidige pensionsforpligtelser overfor medlemmerne. Det forsikringstekniske grundlag fastlægger nærmere retningslinjer for hensættelsernes opgørelse og fordeling samt for resultatfordelingen.

Stk. 2. Pensionskassens medlemskonti og særlige bonuskonti opfylder de krav, der stilles i lovgivningen for at kunne medregnes ved opgørelsen af pensionskassens basiskapital.

Stk. 3. Underskud, der ikke kan dækkes af pensionskassens reserver, medfører nedsættelse af pensionerne.

§ 22. MIDLERNES ANBRINGELSE

Midler til dækning af de pensionsmæssige hensættelser anbringes og registreres i overensstemmelse med reglerne i lov om finansiel virksomhed.

§ 23. AFGØRELSE AF TVISTER

Klager over afgørelser truffet af pensionskassen kan indbringes for Ankenævnet for Forsikring. Afgørelser truffet af pensionskassen kan også indbringes for domstolene eller for en voldgiftsret efter reglerne i lov nr. 553 af 24. juni 2005 om voldgift med senere ændringer.

§ 24. ÆNDRINGER AF VEDTÆGT OG PENSIONSREGULATIVER

Stk. 1. Beslutning om ændring i vedtægterne træffes på generalforsamlingen.

Stk. 2. Beslutning om ændring i pensionsregulativer om medlemmernes rettigheder og pligter træffes af generalforsamlingen, medmindre denne i specielle tilfælde giver bestyrelsen bemyndigelse til at træffe beslutningen.

Stk. 3. Beslutninger ifølge stk. 1 og 2 er kun gyldige, hvis de tiltrædes af mindst 2/3 af de afgivne stemmer.

§ 25. PENSIONSKASSENS OPLØSNING

Stk. 1. Beslutning om opløsning af pensionskassen uden likvidation ved overdragelse som helhed af alle pensionskassens aktiver og passiver til en anden pensionskasse eller et forsikringsselskab kan finde sted ved en generalforsamlingsbeslutning, såfremt 2/3 af de fremmødte medlemmer stemmer for det, og såfremt beslutningen godkendes af Akademisk Arkitektforening og af Arkitektforbundet.

Stk. 2. Opløsning af pensionskassen i øvrigt kan ikke finde sted uden samtykke af hvert enkelt medlem, medmindre pensionskassebestanden forinden er overført til en anden pensionskasse eller et forsikringsselskab, eller pensionskassebestanden er taget under administration, jfr. Lov om Finansiel virksomhed.

§ 26. IKRAFTTRÆDELSESBESTEMMELSER

Stk. 1. Denne vedtægt trådte i kraft den 1. oktober 1983. Vedtægten blev senest ændret på generalforsamlingen den 22. april 2013 med ikrafttræden fra vedtagelsen.

PENSIONSREGULATIV FOR DEN FLEKSIBLE PENSIONSORDNING

§ 1. OPTAGELSE OG GENOPTAGELSE

Stk. 1. Kollektive ordninger

Et medlem optages uden afgivelse af helbredsoplysninger - jf. karenstiden i stk. 4 - når optagelsen sker efter en kollektiv overenskomst, aftale eller lignende med pligtige indbetalinger mellem en forhandlingsberettiget organisation, der er nævnt i vedtægten, og en offentlig eller privat arbejdsgiver. For medlemmer optaget efter vedtægternes § 3, stk. 1, c (virksomhedsordninger) fastsætter bestyrelsen nærmere regler. *Se bilag C og bilag D, afsnit 1.*

Stk. 2. Øvrige ordninger (individuelle medlemskaber)

Øvrige medlemmer skal afgive helbredsoplysninger efter retningslinjer fastsat af bestyrelsen. *Se bilag D, afsnit 1.*

Stk. 3. Aldersgrænser, særlige hensyn

Et medlem, der ved optagelsen har nået den i lovgivningen fastsatte aldersgrænse for udbetaling af skattebegunstigede pensionsordninger, og medlemmer, hvor der er taget særlige hensyn til medlemmets helbredsmæssige og sociale forhold, optages i pensionskassens opsparingsafdeling. *Se bilag D, afsnit 1.*

Stk. 4. Karenstid, formindskede pensioner

Et medlem optaget efter stk. 1, der dør eller bliver invalid inden 2 år efter optagelsen, stilles som om optagelsen var sket med formindskede pensioner, hvis det godtgøres, at medlemmets død eller invaliditet skyldes en allerede ved optagelsen indtruffet sygdom eller invaliditet. Bestyrelsen fastsætter nærmere retningslinjer herfor. *Se bilag D, afsnit 1.*

Afbrydes en pligtig bidragsbetaling inden udløbet af denne 2 års karenstid, indtræder en ny karenstid på 2 år, når bidragsbetalingen genoptages. Bestyrelsen kan fastsætte regler, hvorefter et medlem optaget efter stk. 1 mod aflevering af tilfredsstillende helbredsoplysninger, kan frigøre sig fra karenstiden. Kan medlemmet ikke aflevere tilfredsstillende helbredsoplysninger, optages medlemmet med formindskede pensioner. *Se bilag D, afsnit 1.*

Stk. 5. Opsparingsafdelingen

Et medlem optaget efter stk. 1, der varigt har mistet mindst halvdelen af erhvervsevnen på optagelsestidspunktet, optages i opsparingsafdelingen. Et medlem optaget efter stk. 2, der efter helbredsbedømmelse ikke kan opnå normale vilkår, optages også i opsparingsafdelingen. *Se bilag D, afsnit 1.*

Stk. 6. Genoptagelse af bidragsbetaling

Genoptager et hvilende medlem bidragsbetalingen, finder reglerne om optagelse anvendelse.

§ 2. OPLYSNINGSPLIGT

Et medlem er forpligtet til på opfordring fra pensionskassen at give skriftlige oplysninger om helbred eller andre forhold, som af bestyrelsen skønnes at være af betydning, både ved optagelsen og når der søges om pension og andre ydelser fra pensionskassen. Medlemmet har også pligt

til at lade sig lægeundersøge af en af pensionskassen foreslået læge ved helbredsbedømte ydelser.

Et medlem, der overgår til en stilling, hvor der er taget særlige hensyn til medlemmets helbredsmæssige eller sociale forhold, skal give pensionskassen oplysning herom.

§ 3. RÅDERET

Retten til ydelser fra pensionskassen, herunder udbetalingen er personlig. Et medlem kan ikke råde over disse retigheder, og de kan ikke gøres til genstand for retsforfølgning. Dette gælder tillige i forbindelse med udtræden eller overførsel til anden pensionsordning og for andre pensionsberettigede efter dette regulativ.

§ 4. INDSKUD

Stk. 1. Indskud fra tidligere ansættelse

Et medlem, der i en tidligere ansættelse var omfattet af en forsikringsmæssig pensionsordning eller pensionskasseordning eller har været tjenestemandsansat, kan anvende beløb overført herfra som indskud. *Se bilag D, afsnit 2.*

Stk. 2. Øvrige indskud

Et medlem kan herudover betale indskud. Bestyrelsen kan fastsætte nærmere regler herom. *Se bilag D, afsnit 2.*

§ 5. PENSIONSBIDRAG

Stk. 1. Bidrag efter overenskomst, aftale eller lignende

Pensionsbidrag, som indbetales i overensstemmelse med kollektiv overenskomst, aftale eller lignende, anvendes til ydelser, som opfylder kravene heri. *Se bilag C.*

Bidragsstigninger fra pensionerede medlemmer indbetales til opsparingsafdelingen.

Stk. 2. Øvrige bidrag

For pensionsbidrag indbetalt efter individuel ansættelses-aftale eller af medlemmet selv, kan bestyrelsen fastsætte nærmere regler. *Se bilag D, afsnit 2.*

Stk. 3. Forfald

Pensionsbidrag forfalder månedsvis bagud. Ved indbetaling efter forfaldstidspunktet kan bestyrelsen fastsætte en morarente. *Se Bilag D, afsnit 2.*

§ 6. OPHØR AF BIDRAGSBETALING

Stk. 1. Bidragsfri dækning

Ophører eller nedsættes pensionsbidraget, uden at medlemmet er berettiget til dækning ved invaliditet eller bidragsfritagelse, har medlemmet mulighed for at overgå til bidragsfri dækning.

Bidragsfri dækning forudsætter, at medlemmet har været bidragsbetalende uafbrudt i 6 måneder inden. Herved vil medlemmets pension være på det hidtidige niveau i indtil 12 måneder, dog kun så længe der er dækning for risiko og administration, mv. i medlemmets egen opsparing.

Fristen på 12 måneder kan forlænges efter regler fastsat af bestyrelsen. Medlemmet kan også vælge at forkorte fristen eller vælge at overgå til hvilende medlemskab inden udløbet af den bidragsfri dækningsperiode. Bestyrelsen fastsætter nærmere regler for bidragsfri dækning. *Se bilag D, afsnit 2.*

Stk. 2. Hvilende medlemskab

Hvilende medlemskab indtræder, når bidragsbetalingen er ophørt, uden at medlemmet er omfattet af bidragsfri dækning, midlertidig bidragsfritagelse eller er pensioneret. Ved overgang til hvilende medlemskab reduceres pensionernes størrelse med værdien af de ophørte bidrag.

§ 7. BIDRAGSFRITAGELSE

Stk. 1. Bidragsfritagelse ved invalidepension

Et medlem, der tilkendes invalidepension efter § 10, er berettiget til bidragsfritagelse. Hvis medlemmet tilkendes halv invalidepension, er der ret til halv bidragsfritagelse. Bortfalder retten til invalidepension bortfalder samtidig retten til bidragsfritagelse.

Stk. 2. Midlertidig bidragsfritagelse

Et medlem er berettiget til midlertidig bidragsfritagelse efter regler fastsat af bestyrelsen, såfremt erhvervsevnen er nedsat med mindst 2/3 eller tilstrækkeligt til, at medlemmet ikke kan bestride sit hidtidige erhverv, og nedsættelsen har varet i mindst 3 måneder uafbrudt. *Se bilag D, afsnit 2.*

Stk. 3. Dækning

Så længe bidragsfritagelse er i kraft, er medlemmet pensionsdækket, som om pensionsbidrag fortsat blev indbetalt.

§ 8. PENSIONSKASSENS YDELSER

Stk. 1. Ydelsestilbud

Pensionskassens ydelser er:

I. Pension

- a. Alderspension (§ 9)
- b. Invalidepension (§ 10)
- c. Ægtefællepension (§ 11)
- d. Børnepension (§ 12)
- e. Dødsfaldssum (§ 13)

II. Gruppeforsikringer (§ 14)

III. Opsparing

- a. Opsparing med løbende udbetaling (§ 15)
- b. Ratepension (§ 15)
- c. Kapitalpension (§ 15)
- d. Opsparingsafdeling (§ 16)

Stk. 2. Ydelsernes størrelse

De enkelte ydelsers størrelse fastsættes af bestyrelsen i det forsikringstekniske grundlag som anmeldes til Finanstilsynet *Se bilag C og bilag D, afsnit 4-8.*

Stk. 3. Skatteforhold

Pensionsordningerne indplaceres i forhold til den til enhver tid gældende skattelovgivning. *Se bilag D, afsnit 3.*

Stk. 4. Forhøjet startpension

Medlemmet kan ved overgang til pension efter § 9, stk. 1, § 10, § 15 eller § 16 vælge at forhøje sin pension med et tillæg, hvis størrelse fastsættes af bestyrelsen. Det samme gælder pensionsberettigede efter §§ 11 og 12. *Se bilag D, afsnit 3.*

§ 9. ALDERSPENSION

Stk. 1. Retten til alderspension

Retten til hel eller delvis alderspension og alderssum, jf. stk. 2, indtræder den 1. i måneden efter at medlemmet har nået den i lovgivningen fastsatte aldersgrænse for udbetaling af skattebegünstigede pensionsordninger. *Se bilag C og bilag D, afsnit 4.*

Stk. 2. Alderssum

Et medlem, for hvem der er sat penge af til alderssum, kan senest i forbindelse med alderspensioneringen vælge at få udbetalt en alderssum mod en aktuariemæssigt beregnet nedsættelse af de øvrige pensionsydelser. Udbetalingen forudsætter, at medlemmet ikke modtager eller har søgt om invalidepension. Bestyrelsen fastsætter nærmere regler for alderssummen. *Se bilag D, afsnit 4.*

§ 10. INVALIDEPENSION

Stk. 1. Retten til invalidepension

Nedsættes medlemmets erhvervsevne varigt med mindst 2/3 inden det fyldte 67. år, har medlemmet ret til invalidepension. Retten indtræder den 1. i måneden efter, at den varige erhvervsevnenedsættelse er konstateret, dog tidligst ved ophør af løn/erhvervsindtægt.

Nedsættes medlemmets erhvervsevne varigt med mindst halvdelen og op til 2/3 inden det fyldte 60. år, har medlemmet i stedet ret til halv invalidepension. Ansøgning skal være sket inden det fyldte 60. år.

Retten til invalidepension henholdsvis halv invalidepension ophører ved det fyldte 67. år, eller når medlemmets erhvervsevne ikke mere skønnes nedsat med mindst 2/3 henholdsvis halvdelen af den fulde erhvervsevne.

Retten til invalidepension opnås ikke efter det tidspunkt, hvor medlemmet er overgået til alderspension.

Medlemmet er pligtig til at oplyse sine indtægtsforhold til pensionskassen.

Stk. 2. Anden indtægt

Løn/erhvervsindtægt vil blive modregnet i udbetalingen af invalidepension efter regler fastsat af bestyrelsen. *Se bilag D, afsnit 5.*

Stk. 3. Bedømmelse af erhvervsevne

Foringelsen af erhvervsevnen bedømmes efter retningslinjer fastsat af pensionskassens bestyrelse. I vurderingen indgår helbredsforholdene og medlemmets indtjeningssevne set i relation til det for tilsvarende medlemmer normale. I bedømmelsen indgår udtalelser fra de af bestyrelsen indhentede lægeerklæringer. Pensionskassen betaler omkostningerne hertil. *Se bilag D, afsnit 5.*

Stk. 4. Midlertidig invalidepension

Midlertidig invalidepension kan tilkendes i tilfælde, hvor erhvervsevnen på tilkendelsestidspunktet er nedsat med mindst 2/3 - eller for halv invalidepension halvdelen - af den fulde erhvervsevne, når det er uvist, om tilstanden vil være varig. Bestyrelsen fastsætter nærmere regler herom. *Se bilag D, afsnit 5.*

Stk. 5. Valg af invalidepension

Et medlem optages med ret til invalidepension efter regler fastsat af bestyrelsen.

Valg af invalidepension sker efter regler fastsat af bestyrelsen. *Se bilag D, afsnit 5.*

Stk. 6. Overgangsregel

For medlemmer optaget før 1. januar 2010 skal erhvervsevnenedsættelsen i stk. 1 være indtruffet inden det fyldte 60. år og opnås kun ved nedsat erhvervsevne med mindst 2/3. Retten til invalidepension ophører endvidere ved det fyldte 65. år. Medlemmet kan dog vælge at gøre brug af valgmulighederne i stk. 5.

§ 11. ÆGTEFÆLLEPENSION

Stk. 1. Retten til ægtefællepension

Når et medlem afgår ved døden, har ægtefællen ret til pension fra den 1. i den følgende måned, såfremt

1. ægteskabet har været i kraft i mindst 3 måneder, medmindre døden skyldes et ulykkestilfælde eller akut sygdomstilfælde, som ikke er led i en bestående sygdom, og
2. ægteskabet er indgået før medlemmets invalidepensionering, og
3. ægteskabet er indgået før medlemmets alderspensionering.

En med afdøde samlevende ægtefælle har desuden ret til ægtefællepension, hvis betingelsen for samleverpension var til stede før medlemmets overgang på alders- eller invalidepension.

Ægtefællepensionen udbetales senest til ægtefællens død.

Registreret partnerskab ligestilles med ægteskab.

Stk. 2. Separation og skilsmisse

I tilfælde af separation eller skilsmisse finder de til enhver tid gældende regler i lovgivning om bevarelse af ægtefællepensionsret ved separation og skilsmisse anvendelse for ægtefæller til såvel et mandligt som et kvindeligt medlem.

Stk. 3. Samleverpension

Et ugift medlems samlever har tilsvarende ret til pension, idet fælles bopæl træder i stedet for ægteskabets indgåelse i stk. 1. Udbetaling af samleverpension er desuden betinget af, at

1. medlemmet ved testamente, oprettet senest 3 måneder før dødsfaldet og som ikke senere er tilbagekaldt, har indsat sin samlever, med hvem medlemmet kunne have indgået ægteskab eller registreret partnerskab, og tillagt samleveren en arvelod af mindst samme størrelse som den tvangsarv der ifølge arveloven ville være tilkommet en ægtefælle, og

2. den i testamentet indsatte samlever har haft fælles bopæl med afdøde i de sidste 2 år før dødsfaldet eller tidligere har haft fælles bopæl med afdøde i en sammenhængende periode på mindst 2 år, når den fælles bopæl alene er ophørt på grund af institutionsanbringelse, herunder i en ældrebolig, og
3. der på udbetalingstidspunktet ikke findes en fraskilt ægtefælle med ret til ægtefællepension. Ophører den fraskiltes ret til ægtefællepension, indtræder samleveren i retten til samleverpension

eller

4. der var fælles bopæl på tidspunktet for dødsfaldet, eller der tidligere har været fælles bopæl med afdøde, når den fælles bopæl alene er ophørt på grund af institutionsanbringelse, herunder i en ældrebolig, og
5. samlever venter, har eller har haft et barn sammen med afdøde, og
6. der på udbetalingstidspunktet ikke findes en fraskilt ægtefælle med ret til ægtefællepension. Ophører den fraskiltes ret til ægtefællepension, indtræder samleveren i retten til samleverpension.

Stk. 4. Valg af ægtefællepension

Et medlem optages med ret til ægtefællepension efter regler fastsat af bestyrelsen. Valg af ægtefællepensionsret sker efter regler fastsat af bestyrelsen. *Se bilag D, afsnit 6.*

§ 12. BØRNEPENSION

Stk. 1. Retten til børnepension

Når et medlem afgår ved døden eller opnår ret til invalidepension, har medlemmets børn, herunder adoptivbørn, ret til pension indtil deres fyldte 24. år. Denne ret tilkommer også stedbørn under forsørgelse. Børn født, adopteret eller optaget til forsørgelse efter et medlems pensionering opnår alene ret til pension ved medlemmets død.

Der udbetales dobbelt børnepension i tilfælde af begge forældres død.

Stk. 2. Valg af børnepension

Et medlem optages med ret til børnepension ved medlemmets død eller invaliditet. Valg af børnepension sker efter regler fastsat af bestyrelsen. *Se bilag D, afsnit 7.*

§ 13. DØDSFALDSSUM

Stk. 1. Retten til dødsfaldssum

Når et medlem afgår ved døden før det fyldte 67. år, udbetales en dødsfaldssum efter stk. 3.

Stk. 2. Valg af dødsfaldssum

Et medlem optages uden ret til dødsfaldssum. Valg af dødsfaldssum sker efter regler fastsat af bestyrelsen. *Se bilag D, afsnit 8.*

Stk. 3. Udbetaling

Udbetalingen tilkommer medlemmets nærmeste pårørende, jf. forsikringsaftaleloven § 105 b, medmindre medlemmet ved skriftlig meddelelse til pensionskassen har indsat en særlig begunstiget - herunder bestemt at der ikke skal være nogen begunstigelsesbestemmelse - i overensstemmelse med lovgivningens regler.

§ 14. GRUPPEFORSIKRINGER

Pensionskassens medlemmer er dækket af gruppeforsikringer, hvis dækningsomfang, -vilkår og –beløb fastsættes af bestyrelsen. *Se bilag A.*

§ 15. OPSPARINGSORDNINGER

Stk. 1. Indbetaling af bidrag

Et medlem kan indbetale til opsparingsordninger på særlige konti. Bestyrelsen fastsætter nærmere vilkår for disse. *Se bilag B.*

Bestyrelsen kan desuden fastlægge retningslinjer for særlige konti, hvis forrentning finder sted på grundlag af nærmere afgrænsede dele af pensionskassens investeringsportefølje.

Stk. 2. Udbetaling af pension

Opsparingsordninger kan komme til hel eller delvis udbetaling, når medlemmet har nået den i lovgivningen fastsatte aldersgrænse for udbetaling af skattebegünstigede pensionsordninger, eller såfremt medlemmet tilkendes hel invalidepension, jf. § 10, stk. 1. Medlemmet vælger ved ordningens oprettelse udbetalingsformen:

1. løbende udbetaling: livsvarig udbetaling samt alderssum,
2. løbende udbetaling: udbetaling over en 10-årig periode samt alderssum,
3. rateudbetaling: udbetaling over mindst 10 år eller
4. kapitaludbetaling: udbetaling som sum.

Stk. 3. Udbetaling ved død af løbende udbetalinger

Afgår medlemmet ved døden, før udbetalingen efter stk. 2, pkt. 1 og 2 er påbegyndt, udbetales den løbende pension i stedet i 10 år til en pensionsberettiget ægtefælle. Afgår medlemmet ved døden efter udbetalingen er påbegyndt, fortsætter udbetalingen til en pensionsberettiget ægtefælle, indtil der i alt er udbetalt løbende pension i 10 år. Efterlades ingen ægtefælle, eller afgår ægtefællen ved døden inden udbetalingen er afsluttet, udbetales den løbende pension i lige deling til medlemmets børn, indtil der i alt er udbetalt løbende pension i 10 år, dog længst indtil børnene fylder 24 år.

For pensionsberettigede samleverer gælder samme regler som for ægtefæller.

Stk. 4. Udbetaling ved død af rate- og kapitalpension

Afgår medlemmet ved døden, udbetales værdien af opsparingen til rate- og kapitalpension, jf. stk. 2, pkt. 3 og 4 efter reglerne i § 13, stk. 3.

Stk. 5. Anden udbetaling

Udbetaling af opsparingsordninger i andre tilfælde end ved pension og død kan finde sted efter regler fastsat af bestyrelsen. *Se bilag B.*

§ 16. OPSPARINGSAFDELING

Stk. 1. Medlemmer

For et medlem, der optages efter § 1, stk. 3 eller 5, oprettes en opsparingskonto, hvortil pensionsbidrag indbetales.

Stk. 2. Pension

Når et medlem af opsparingsafdelingen fratræder sin stilling på grund af alder, dør eller bliver erhvervsudygtig efter § 10, omsættes den opsparede kapital til ydelser til fordel for medlemmet, dennes ægtefælle/samlever eller børn efter samme principper som for øvrige medlemmer.

Efterlades ved død inden pensioneringen ingen pensionsberettigede pårørende, tilfalder den opsparede kapital medlemmets bo.

Bestyrelsen kan fastsætte nærmere regler for opsparingsafdelingen.

§ 17. PENSIONENS UDBETALING

Stk. 1. Udbetaling

Pensionen udbetales månedsvis forud, sidste gang i den måned, hvori retten til pension ophører. Bestyrelsen kan fastsætte nærmere retningslinjer for pensionsudbetalingen. *Se bilag D, afsnit 9.*

Stk. 2. Attester

Forinden pensionen kan udbetales, skal den pensionsberettigede fremskaffe de nødvendige dokumenter. På forlangende skal ved hver udbetaling af pension afleveres leveattest.

Stk. 3. Bagatelgrænse

Såfremt den årlige pension er mindre end en bagatelgrænse, kan pensionskassen udbetale pensionen som et engangsbeløb efter regler fastsat af bestyrelsen. *Se bilag D, afsnit 9.*

§ 18. FORSIKRINGSTEKNISK GRUNDLAG

Stk. 1. Udarbejdelse og anmeldelse

Det tekniske grundlag, der fastsættes af bestyrelsen i samråd med pensionskassens ansvarshavende aktuar, skal anmeldes til Finanstilsynet. *Se bilag D, afsnit 10.*

Stk. 2. Bonusregulativ

Alle medlemmer af pensionskassen får andel i pensionskassens overskud i form af bonus ifølge det til Finanstilsynet til enhver tid anmeldte tekniske grundlag. *Se bilag D, afsnit 10 og 11.*

Stk. 3. Spekulation mod pensionskassen

Såfremt dele af dette regulativ eller det forsikringstekniske grundlag giver anledning til spekulation mod pensionskassen, kan bestyrelsen efter samråd med den ansvarshavende aktuar og med anmeldelse til Finanstilsynet fastsætte begrænsninger i til- og fravalg af ydelser. Bestyrelsen kan ikke forringe bestående rettigheder for medlemmerne. *Se bilag D, afsnit 12.*

§ 19. UDTRÆDELSE OG OVERFØRSEL

Udbetaling af kontant udtrædelsesgodtgørelse samt overførsel til anden pensionsordning kan ske efter regler fastsat af bestyrelsen. *Se bilag D, afsnit 13.*

§ 20. IKRAFTTRÆDELSBESTEMMELSER

Stk. 1. Ikrafttræden

Dette regulativ er vedtaget på generalforsamlingen den 22. april 2013 og er gældende fra vedtagelsen.

Stk. 2. Ændring af regulativ

Ved ændring af dette regulativ efter bestemmelserne herom i vedtægternes § 24 og af de udfyldende bestemmelser, som regulativet giver grundlag for, ændres alle pensionsvilkår fra og med ændringsdatoen, bortset fra de i stk. 3. omfattede tilfælde, hvor hidtidige ydelsesrettigheder fortsætter uændret.

Stk. 3. Overgangsbestemmelser

Medlemmer, der er optaget inden 1. maj 2004 og som ikke har tilvalgt sig dette regulativs ydelsesrettigheder, er fortsat omfattet af ydelsesbestemmelserne §§ 8-11 i regulativet fastsat af generalforsamlingen den 24. april 2002, med senere ændringer, i stedet for dette regulativs §§ 9-13 (den gamle pensionsordning). *Se bilag E.*

Bilag A. GRUPPEFORSIKRINGER

§ 1. GRUPPEFORSIKRINGENS DÆKNING

Gruffeporsikringen efter pensionsregulativets § 14 omfatter dækning ved

- død (§§ 3-6),
- invaliditet (§§ 7-8),
- visse kritiske sygdomme (§§ 9-11) og
- ulykke (§ 15).

Stk. 2. Gruffeporsikringer ved død, invaliditet og visse kritiske sygdomme er tegnet gennem Forenede Gruffepoliv, Krumtappen 4, 2500 Valby, CVR-nr. 64015028.

Stk. 3. Forsikring ved ulykke er tegnet gennem Codan Forsikring A/S, Gammel Kongevej 60, 1790 København V, CVR-nr. 56771212.

Stk. 4. Forsikringen tegnes for et kalenderår ad gangen. Der er tale om en etårig gruffeporsikring, hvor dækningsomgang, -vilkår og –beløb fastsættes en gang årligt af pensionskassens bestyrelse.

§ 2. DÆKNINGSBERETTIGEDE

Stk. 1. Følgende medlemmer af pensionskassen er omfattet af gruffeporsikringen, jf. dog stk. 2 og § 16:

- bidragsbetalende medlemmer
- medlemmer på bidragsfri dækning,
- medlemmer, der har opnået bidragsfritagelse,
- alderspensionister, der var gruffeporsikringsdækket frem til pensionering

Stk. 2. Uanset stk. 1 er medlemmer af pensionskassen, der alene betaler til rate- og/eller aldersforsikring i opsparringsordningen, jf. pensionsregulativet § 15, ikke omfattet af gruffeporsikringen.

Stk. 3. For medlemmer af pensionskassen der omfattes af formindskede dækninger, udgør forsikringssummen 50 % af forsikringssummen i de første 6 år efter optagelsen/genoptagelsen, hvorefter dækningen er 100 %.

Stk. 4. Gruffeporsikringen er virksom straks, når betingelserne i stk. 1 er opfyldt, og ophører ved udgangen af den måned hvor medlemmet fylder 67 år, eller den dato, hvor medlemmet ikke længere opfylder betingelserne efter stk. 1.

GRUPPEFORSIKRING VED DØD

§ 3. GRUPPEFORSIKRINGSSUMMEN VED DØD

Stk. 1. Størrelsen af gruffeporsikringssummen ved død fastsættes på grundlag af alder på dødsfaldstidspunktet og er følgende, jf. dog § 2, stk. 3:

Under 40 år	1.100.000 kr.
Fyldt 40 år – 44 år	1.000.000 kr.
Fyldt 45 år – 49 år	800.000 kr.
Fyldt 50 år – 54 år	600.000 kr.
Fyldt 55 år – 59 år	400.000 kr.
Fyldt 60 år – 66 år	200.000 kr.
Fyldt 67 år	0 kr.

Stk. 2. Summerne nedtrappes pr. den 1. i måneden efter medlemmet fylder år.

§ 4. BØRNESUM

Stk. 1. Efterlader et medlem ved sin død før det fyldte 67. år børn under 24 år, udbetales 40.000 kr. pr. barn under 24 år.

§ 5. HVEM UDBETALES GRUPPEFORSIKRINGSSUMMEN VED DØD TIL?

Stk. 1. Ved medlemmets død udbetales gruffeporsikringssummen ved død til medlemmets nærmeste pårørende, efter reglerne i forsikringsaftaleloven § 105a i prioriteret rækkefølge. Det vil sige:

- Afdødes ægtefælle/registreret partner.
- Samlever, som man enten 1) bor sammen med og har eller har haft barn sammen eller 2) har boet sammen i ægteskabslignende forhold, de sidste 2 år før dødsfaldet.
- Afdødes livsarvinger (børn, børnebørn osv.).
- Arvinger ifølge testamente.
- Arvinger ifølge arveloven, dvs. afdødes forældre, søskende eller søskendebørn. Herefter afdødes bedsteforældre eller disses børn, men ikke fætre og kusiner.

Stk. 2. Forsikringssummen kan tilfalde andre end nærmeste pårørende. Det kan fx være en samlever eller et særskilt barn. Ønskes forsikringssummen udbetalt til andre end nærmeste pårørende skal der indsættes en begunstiget i pensionskassen.

§ 6. SKATTEFORHOLD

Stk. 1. Beskatningsmæssigt er gruffeporsikringen omfattet af pensionsbeskatningsloven under skattekode 5 – Livsforsikring uden fradragsret. Det betyder, at der ikke skal betales skat/statsafgift af gruffeporsikringssummen ved død og børnesummen ved udbetaling.

Stk. 2. Der kan dog blive fratrukket boafgift (tidligere arveafgift) af gruffeporsikringssummen ved død, alt efter hvem der skal modtage forsikringssummen, jf. boafgiftslovens regler.

GRUPPEFORSIKRING VED INVALIDITET

§ 7. DÆKNINGSSUMMER VED INVALIDITET

Stk. 1. Hvis et medlems erhvervsevne nedsættes varigt med mindst 2/3 inden udgangen af den måned, hvor pågældende fylder 60 år, udbetales en invalidesum. Erhvervsevnetabet bedømmes ud fra samme regler som tilkendelse af hel varig invalidepension fra pensionskassen.

Stk. 2. Størrelsen af invalidesummen fastsættes på grundlag af alder på skadestidspunktet og er følgende, jf. dog § 2, stk. 3:

Under 40 år	400.000 kr.
Fyldt 40 år – 44 år	300.000 kr.
Fyldt 45 år – 49 år	200.000 kr.
Fyldt 50 år – 59 år	100.000 kr.
Fyldt 60 år	0 kr.

Stk. 3. Skadestidspunktet er den dag, hvor medlemmets erhvervsevne blev skønnet nedsat varigt i det i stk. 1. nævnte omfang.

Stk. 4. Summerne nedtrappes pr. den 1. i måneden efter medlemmet fylder år.

Stk. 5. Den udbetalte invalidesum fratrækkes i en evt. senere forfalden gruppeforsikringssum ved død.

§ 8. SKATTEFORHOLD

Stk. 1. Der skal ikke betales skat/statsafgift af invalidesummen ved udbetalingen.

GRUPPEFORSIKRING VED VISSE KRITISKE SYGDOMME

§ 9. GRUPPEFORSIKRINGSSUM VED VISSE KRITISKE SYGDOMME

Stk. 1. Ved konstatering af en dækningsberettiget kritisk sygdom inden det fyldte 67. år udbetales en sum på 100.000 kr., jf. dog § 2, stk. 3. Summen udgør det ved sygdommens diagnosticering gældende beløb.

Stk. 2. Det er en betingelse, at sygdommen er diagnosticeret efter medlemmets optagelse i pensionskassen og efter 1. juli 2002, dog efter 1. juli 2003 for medlemmer over 60 år.

Stk. 3. Den udbetalte sum ved visse kritiske sygdomme fratrækkes i en eventuel senere forfalden gruppeforsikringssum ved død, hvis dødsfaldet sker mindre end 3 måneder efter at diagnosen for en kritisk sygdom er stillet.

Stk. 4. Efter udbetaling af en sum ved visse kritiske sygdomme opretholdes dækningen for medlemmer, hvor diagnosen er stillet efter 1. januar 2006.

§ 10. FORSIKRINGSBETINGELSER

Stk. 1. For gruppeforsikringssummen ved visse kritiske sygdomme gælder Forenede Gruppelivs til enhver tid gældende forsikringsbetingelser for visse kritiske sygdomme (Dækning ved visse kritiske sygdomme i tilslutning til gruppelivsaftaler og FG's forsikringsbetingelser). Forsikringsbetingelserne er optrykt i bilag A1.

Stk. 2. Efter udbetaling af en sum ved visse kritiske sygdomme opretholdes dækningen, jf. § 3 b i forsikringsbetingelserne for visse kritiske sygdomme. Der skal dog kun være forløbet mindst 3 måneder siden sidste dækningsberettigede diagnose blev stillet og tidspunktet for den nye diagnose.

Stk. 3. Ved uoverensstemmelse mellem Bilag A1 og Forenede Gruppelivs forsikringsbetingelser, er Forenede Gruppelivs forsikringsbetingelser gældende, jf. dog stk. 2.

§ 11. SKATTEFORHOLD

Stk. 1. Der skal ikke betales skat/statsafgift ved udbetaling af sum ved visse kritiske sygdomme.

FÆLLES BESTEMMELSER FOR DÆKNING VED DØD, INVALIDITET OG VISSE KRITISKE SYGDOMME:

§ 12. MODREGNING

Stk. 1. Er medlemmet omfattet af andre gruppeforsikringer vil der i en udbetalingssituation ikke ske modregning.

§ 13. HVORNÅR DÆKKER FORSIKRINGEN IKKE?

Stk. 1. Under krigstilstand, borgerlige uroligheder, oprør eller anden fareforøgelse af tilsvarende art på dansk område bortfalder forsikringsdækningen. Erhvervsministeren træffer efter indstilling fra Finanstilsynet bestemmelse om, hvorvidt den omtalte tilstand er indtrådt og i bekræftende fald om det tidspunkt hvorfra fareforøgelser indtræden og ophør skal regnes.

Stk. 2. Udenfor dansk område dækker forsikringen ikke invaliditet eller dødsfald, der er opstået som følge af aktiv deltagelse i krig, oprør eller lignende operation.

§ 14. INDIVIDUEL FORSIKRING VED FRATRÆDELSE

Stk. 1. Fratræder medlemmet sin stilling, kan den aktuelle gruppeforsikringssum ved død videreføres privat på en individuel forsikring. Forsikringen etableres uden afgivelse af helbredsoplysninger. Præmien beregnes individuelt.

Stk. 2. Ønskes en individuel forsikring, skal medlemmet inden 6 måneder fra fratrædelsen kontakte Forenede Gruppeliv.

GRUPPEFORSIKRING VED ULYKKE

§ 15. FORSIKRINGSBETINGELSER

Stk. 1. For gruppeforsikringen ved ulykke gælder Codan Forsikring A/S's forsikringsbetingelser KUL-A der kan rekvireres hos pensionskassen eller Codan Forsikring A/S.

Stk. 2. Uddrag af Codans forsikringsbetingelser er optrykt i Bilag A2. Ved uoverensstemmelse mellem Bilag A2 og Codans forsikringsbetingelser, er Codans forsikringsbetingelser gældende.

§ 16. OVERGANGSORDNING

Stk. 1 Følgende medlemmer er omfattet af en overgangsordning der betyder, at gruppeforsikringen bortfalder senest den 1. januar 2016:

- Alderspensionister, der var gruppeforsikringsdækket frem til pensionering
- Medlemmer der alene betaler til opsparingsafdelingen
- Medlemmer der alene betaler til opsparingsordningen, herunder til en livrente.

Stk. 2. Overgangsordningen betyder, at størrelsen af dækningerne i gruppeforsikringen bliver gradvist nedtrappet fra 2012 og indtil 2016, hvor ændringerne er fuldt implementeret. De nærmere regler for overgangsordningen fastsættes af pensionskassens bestyrelse.

Stk. 3. Børnesummen ved død, jf. § 4, bortfalder for alle medlemmer senest den 1. januar 2016.

BILAG A1. FORENEDE GRUPPELIVS FORSIKRINGSBETINGELSER FOR VISSE KRITISKE SYGDOMME

(Afskrift af Forenede Gruppelivs forsikringsbetingelser for visse kritiske sygdomme)

DÆKNING VED VISSE KRITISKE SYGDOMME I TILSLUTNING TIL FG'S GRUPPELIVSAFTALER OG FORSIKRINGSBETINGELSER

Gældende fra 1. januar 2014.

§ 1. Forsikringen dækker de sygdomme/diagnoser, der er nævnt i § 7 A-W.

Når en diagnose er stillet som krævet i forsikringsbetingelserne kan forsikringssummen udbetales.

Der udbetales den forsikringssum, som var gældende den dag, hvor diagnosen blev stillet.

§ 2. Det er en betingelse for udbetaling ved kritisk sygdom, at sygdommen diagnosticeres i forsikringstiden, dog tidligst efter udløbet af en eventuel karenperiode. Det er diagnosetidspunktet, der er afgørende, og ikke det tidspunkt hvor forsikrede får kendskab til diagnosen. Forsikringstid og eventuel karenperiode fremgår af gruppelivsaftalen.

Forsikringsdækningen omfatter ikke de kritiske sygdomme i § 7, som forsikrede har fået diagnosticeret eller modtaget behandling for inden forsikringstidens begyndelse.

For § 7 A (kræft) gælder, at hvis forsikrede inden forsikringstidens begyndelse har fået diagnosticeret kræft, og der er gået mindst 10 år uden forsikrede har fået stillet en kræftdiagnose, vil der være ret til udbetaling, hvis der atter diagnosticeres en kræftsygdom.

§ 3. Det fastsættes i gruppelivsaftalen om dækning ved kritisk sygdom ophører efter udbetaling af forsikringssum ved kritisk sygdom, se nedenfor under a), eller om der fortsat er dækning ved kritisk sygdom, se nedenfor under b):

a) Når der er sket udbetaling efter § 7, ophører gruppemedlemmets ret til yderligere udbetaling i tilfælde af kritisk sygdom.

b) Når der er sket udbetaling efter § 7, dækker forsikringen ikke længere den eller de diagnoser, der har medført udbetaling af forsikringssum ved kritisk sygdom.

Det er en betingelse for udbetaling af mere end én dækning, at der er forløbet mindst 6 måneder siden sidste dækningsberettigede diagnose blev stillet og tidspunktet for den nye diagnose. Er udbetaling sket ved accept på venteliste, regnes 6-måneders fristen først fra foretaget operation

[Pensionskassens medlemmer er dækket under § 3 b. Der skal dog kun være forløbet mindst 3 måneder siden sidste dækningsberettigede diagnose blev stillet og tidspunktet for den nye diagnose, jf. Bilag A § 10, stk. 2]

§ 4. Hvis forsikrede dør inden for den i gruppelivsaftalen fastsatte modregningsperiode, modregnes den udbetalte sum ved kritisk sygdom i dødsfaldssummen.

[Modregningsperioden for pensionskassens medlemmer er 3 måneder efter at diagnosen for en kritisk sygdom er stillet, jf. Bilag A § 9 stk. 3]

§ 5. Retten til udbetaling af den for kritisk sygdom fastsatte forsikringssum bortfalder ved forsikredes død, medmindre der inden skriftligt er søgt om udbetaling over for FG.

§ 6. Er forsikrede udtrådt af gruppelivsaftalen, eller er gruppelivsaftalen ophørt som følge af opsigelse eller af andre grunde, skal skriftlig anmodning om udbetaling være fremsat over for FG inden 6 måneder efter udløbet af forsikringstiden. Ved udløbet af denne tidsfrist bortfalder retten til udbetaling af forsikringssummen for kritisk sygdom, der ikke er anmeldt.

§ 7. Ved kritisk sygdom forstås:

A. Kræft

Ondartet (malign) svulst (tumor), der mikroskopisk er karakteriseret ved ukontrollabel, infiltrativ vækst ud i tilstødende væv og klinisk ved en tendens til lokalt recidiv og spredning til regionale lymfeknuder og fjernere organer (metastaser). Tillige omfattes følgende sygdomme opstået i blod, lymfe eller knoglemarvens bloddannende celler:

- Akut leukæmi
- Kronisk myeloid leukæmi
- Behandlingskrævende kronisk lymfatisk leukæmi i stadium III og IV (high risk/stadie B og C)
- Myelomatose
- Lymfomer (lymfeknodekræft)
- Hodgkin's sygdom i stadie II-IV
- Essentiel trombocytose
- Polycytæmia vera
- Myelofibrose
- Høj risiko myelodysplastisk syndrom (MDS)
- Kronisk myelomonocystisk leukæmi (CMML) type 2

Desuden dækkes malignt melanom (modermærkekræft).

Diagnosen anses for stillet, når histologisk eller cytologisk undersøgelse er vurderet af en speciallæge i vævsundersøgelser (patologisk anatomi).

Dækningen omfatter ikke:

- Forstadier til kræft (dysplasi og "in situ-cancer") f.eks. i livmoderhals, bryst eller testes
- Borderline
- Alle former for hudkræft
- Kaposi's sarkom
- Godartede blærepapillomer
- Forstadier til kræft i blod, lymfe eller de bloddannende organer

Kræftformerne dækket efter § 7 A er én diagnose. Det betyder, at der ikke kan ske udbetaling mere end én gang, selvom forsikrede efterfølgende får diagnosticeret andre kræftformer.

B. Blodprop i hjertet (hjerteinfarkt)

Akut opstået henfald af en del af hjertets muskulatur som følge af utilstrækkelig blodtilførsel til den pågældende del af hjertet.

Diagnosen skal kunne dokumenteres og være baseret på:

- Typisk stigning og fald af blodværdierne (TnT eller CK-MB).

Sammen med mindst ét af følgende kriterier:

- Sygehistorie med pludseligt opståede typiske, vedvarende brystmerter eller
- Samtidigt opståede elektrokardiografiske forandringer, forenelige med diagnosen akut myokardieinfarkt.

Diagnosen anses for stillet, når ovenstående betingelser er opfyldt og en kardiologisk speciallæge har stillet diagnosen blodprop i hjertet (hjerteinfarkt).

Såfremt forsikrede tidligere har fået stillet en diagnose jf. § 7 C (bypassoperation eller ballonudvidelse) og/eller jf. § 7 W (Indoperation af ICD-enhed), har forsikrede ikke krav på udbetaling efter § 7 B.

C. Bypassoperation eller ballonudvidelse ved kranspulsåreforkalkning

Foretaget hjertekirurgisk behandling af kranspulsåreforkalkning (revaskularisering) omfattende en eller flere kranspulsårer med anlæggelse af vene- og/eller arteriegrafts, eller foretaget ballonudvidelse på en eller flere af hjertets kranspulsårer.

Ved bypassoperation er der ret til udbetaling, hvis forsikrede er accepteret på venteliste.

Ved ballonudvidelse skal operation være gennemført.

Diagnosen anses for stillet på operationsdatoen. Ved planlagt bypassoperation er det datoen for accept på venteliste.

Såfremt forsikrede tidligere har fået stillet en diagnose, jf. § 7 B (blodprop i hjertet) og/eller jf. § 7 W (indoperation af ICD-enhed), har forsikrede ikke krav på udbetaling efter § 7 C.

D. Hjerteklapkirurgi

Planlagt eller foretaget behandling af hjerteklapsygdomme med indsættelse af kunstig mekanisk eller biologisk hjerteklapprotese samt homograft eller klappplastik.

Ved planlagt operation skal forsikrede være accepteret på venteliste.

Diagnosen anses for stillet på operationsdatoen. Ved planlagt operation er det datoen for accept på venteliste.

E. Hjerneblødning eller blodprop i hjernen (apopleksi)

En akut beskadigelse af hjernen eller hjernestammen med samtidig opståede objektive neurologiske udfaldssymptomer af mere end 24 timers varighed, som følge af et infarkt forårsaget af emboli eller trombose, af en blødning i hjernen eller mellem hjernehalvdele. Der skal foreligge hjernescanning (CT/MR) med fund svarende til ovennævnte lidelser.

Såfremt en blodprop i hjernen ikke er påvist ved en hjernescanning (CT/MR), er tilfældet omfattet, hvis klassiske kliniske tegn på blodprop i hjernen er opfyldt, og der er varige objektive neurologiske udfaldssymptomer i form af lammelser, taleforstyrrelser, synsforstyrrelser eller intellektuel reduktion. De objektive neurologiske udfaldssymptomer kan tidligst vurderes efter 3 måneder.

Diagnosen anses for stillet, når ovenstående betingelser er opfyldt og en neurologisk speciallæge har bekræftet objek-

tive neurologiske udfaldssymptomer og har stillet diagnosen apopleksi.

Dækningen omfatter ikke:

- Transitorisk cerebral iskæmi (TCI)/Transitorisk iskæmisk attack (TIA)
- Hjerneinfarkter påvist tilfældigt ved hjernescanning (CT/MR), f.eks. som led i udredning af anden sygdom
- Blodpropper eller blødninger i den perifere del af nervevævet, dvs. udenfor hjernen, f.eks. i øjne og øre

Diagnosen skal være stillet på en neurologisk eller neurokirurgisk afdeling eller bekræftet af neurologisk speciallæge.

F. Sækformet udvidelse af hjernens pulsårer (aneurisme) eller intrakraniell arteriovenøs karmisdannelse (AV-malformation) samt kavernøst angiom i hjernen

Planlagt eller gennemført operation for sækformet udvidelse af hjernens pulsårer, intrakraniell arteriovenøs karmisdannelse eller kavernøst angiom, som skal være påvist ved røntgenundersøgelse af hjernens pulsårer (angiografi) eller CT/MR-scanning.

Dækning omfatter også tilfælde, hvor der er operationsindikation, men operation ikke kan gennemføres af tekniske årsager.

Diagnosen anses for stillet på operationsdatoen. Ved planlagt operation er det datoen for accept på venteliste. Hvis operation ikke er teknisk mulig, er det datoen, hvor det fremgår i journalen fra en neurologisk eller neurokirurgisk afdeling, at der er operationsindikation, men operation ikke er teknisk mulig.

G. Visse godartede svulster i hjerne og rygmarv

Godartede svulster opstået i hjerne, hjernestamme, rygmarv eller disse organers hinde (centralnervesystemet), som enten:

- ikke kan fjernes helt (radikalt) ved operation, eller
- som efter radikal operation efterlader følgetilstande i nervesystemet, der medfører en méngrad på mindst 15 % efter Arbejdsskadestyrelsens méntabel. Méngraden kan tidligst vurderes 3 måneder efter operationen. Eller
- hvor der er operationsindikation, men operation ikke kan gennemføres af tekniske årsager

Diagnosen anses for stillet på operationsdatoen. Hvis operation ikke er teknisk mulig, er det datoen, hvor det fremgår i journalen fra en neurokirurgisk afdeling, at der er operationsindikation, men operation ikke er teknisk mulig.

Dækningen omfatter ikke:

- Cyster eller granulomer
- Schwannomer/neurinomer, herunder acusticusneurinomer
- Hypofyseadenomer

H. Dissemineret sklerose

En kronisk sygdom, der klinisk er karakteriseret af gentagne angreb med neurologiske udfaldssymptomer fra forskellige dele af centralnervesystemet.

Diagnosen skal dokumenteres ved to eller flere veldefinerede episoder (angreb) af symptomer eller fremadskridende forløb, som må henregnes til dissemineret sklerose, og være bekræftet ved mindst en af følgende tre undersøgelser:

- Forhøjet IgG indeks eller oligoklonale bånd i spinalvæsken
- Forlænget latens ved VEP (ikke tilstrækkeligt, hvis der klinisk kun er affektion af nervus opticus)

- Typiske forandringer ved MR-scanning af centralnervesystemet, med multiple affektioner af den hvide substans

Diagnosen anses for stillet, når ovenstående betingelser er opfyldt og en neurologisk speciallæge har stillet diagnosen dissemineret sklerose.

I. Amyotrofisk lateralsklerose (ALS)

En fremadskridende sygdom med degeneration af de motoriske nerveceller i centralnervesystemet.

Diagnosen anses for stillet, når en neurologisk speciallæge har stillet diagnosen Amyotrofisk lateral sklerose (ALS).

J. Visse muskel- og nervesygdomme

Progressiv muskeldystrofi af en af typerne:

- Facio-/scapulo-/humeral dystrofi
- Limb-girdle muskeldystrofi
- Myastenia gravis
- Hereditær motorisk sensorisk neuropati (tidligere kaldet Mb. Charcot-Marie-Tooth) eller
- Inklusionslegememyositis.

Diagnosen anses for stillet, når en neurologisk speciallæge har stillet en af de dækkede diagnoser.

K. Hiv-infektion som følge af blodtransfusion eller arbejdsbetinget smitte

Infektion med hiv som følge af blodtransfusion modtaget efter forsikringens ikrafttrædelsestidspunkt.

Kun personer, der af Sundhedsstyrelsen er fundet berettigede til godtgørelse for transfusionsoverført hiv-infektion opfylder betingelserne for udbetaling af forsikringen.

Desuden omfattes personer, der under udførelse af deres professionelle erhverv i forbindelse med arbejdsbetingede læsioner eller udsættelse for smitte på slimhinderne, udvikler hiv-infektion.

Til dokumentation af smitteoverførelsen kræves, at uheldet er anmeldt som arbejdsskade samt en negativ hiv-test udført inden for den første uge efter smitteudsættelsen, efterfulgt af en positiv hiv-test inden for de næste 12 måneder.

Diagnosen anses for stillet, når ovenstående betingelser er opfyldt og en infektionsmedicinsk speciallæge har stillet diagnosen hiv

L. Aids

En sygdom i immunsystemet forårsaget af infektion med human immundefekt virus (hiv).

Diagnosen skal opfylde Sundhedsstyrelsens kriterier for anmeldelsespligtig aids.

Diagnosen anses for stillet, når ovenstående betingelse er opfyldt og en infektionsmedicinsk speciallæge har stillet diagnosen aids.

Er forsikrede diagnosticeret hiv-positiv inden forsikringstiden, har forsikrede ikke krav på udbetaling efter § 7 L.

M. Uigenkaldeligt nyresvigt

Nyresvigt i en sværhedsgrad så begge nyrer kronisk og uigenkaldeligt holder op med at fungere, hvilket resulterer i at enten varig dialyse eller nyretransplantation foretages.

Ved planlagt operation skal forsikrede være accepteret på aktiv venteliste.

Diagnosen anses for stillet, når varig dialyse er igangsat. Ved planlagt nyretransplantation er det datoen for accept på aktiv venteliste.

N. Større organtransplantationer

Planlagt eller foretaget organtransplantation omfattende hjerte, lunge, lever eller knoglemarv, hvor forsikrede er modtager.

Ved planlagt operation skal forsikrede være accepteret på aktiv venteliste.

Diagnosen anses for stillet på operationsdatoen. Ved planlagt organtransplantation er det datoen for accept på aktiv venteliste.

P. Parkinsons sygdom (paralysis agitans)

Primær Parkinsons sygdom med hovedsymptomerne muskelrigiditet, tremor eller oligokinesi. Symptomer på Parkinsons syge fremkaldt af psykofarmaka er ikke omfattet.

Diagnosen anses for stillet, når en neurologisk speciallæge har stillet diagnosen Parkinsons sygdom (paralysis agitans).

Diagnosen er dækket fra 1. januar 2002.

Q. Blindhed

Totalt og irreversibelt tab af synsfunktionen på begge øjne, hvor synsstyrken på bedste øje er 1/60 eller derunder.

Diagnosen anses først for stillet, når en speciallæge i øjensygdomme har vurderet og bekræftet synstabet i journalen.

Diagnosen er dækket fra 1. januar 2002.

R. Døvhed

Totalt og irreversibelt høretab på begge ører, med en høretærskel på 100 dB eller derover på alle frekvenser.

Diagnosen anses først for stillet, når en speciallæge fra audiologisk afdeling har vurderet og bekræftet høretabet i journalen.

Diagnosen er dækket fra 1. januar 2002.

S. Aorta sygdom (sygdom i hovedpulsåren)

En lokal udvidelse af aorta (aortaaneurisme) til over 5 cm i diameter, aortaruptur eller aortadissektion med ruptur i aortas indre lag og blødning ind i aortavæggen eller total aortaokklusion.

Benævnelsen aorta inkluderer både den thorakale og abdominale aorta, men ikke dens grene.

Diagnosen aortaaneurisme eller -dissektion anses for stillet, når der foreligger dokumentation ved enten:

- Ultralyd
- Ekkokardiografi
- CT/MR-scanning, eller
- Aortografi.

Ved total aortaokklusion anses diagnosen for stillet, når der foreligger dokumentation ved kliniske fund og aortografi eller MR-angiografi.

Diagnosen er dækket fra 1. januar 2005.

T. Følger efter hjerne- eller hjernehindebetændelse

Blivende neurologiske følger efter infektion i hjerne, hjer-nenerverødder eller hjernehinder forårsaget af bakterier, vira og svampe.

Diagnosen skal være stillet ud fra:

- Påvisning af mikrober i spinalvæsken, eller
- Spinalvæskeundersøgelse med påvisning af tydelig inflammatorisk reaktion (pleocytose), herunder forhøjet antal hvide blodlegemer og protein, og eventuelt suppleret med CT/MR-scanning.

De blivende objektive neurologiske udfaldssymptomer kan tidligst vurderes 3 måneder efter symptomdebut.

Det er en betingelse, at en neurologisk eller infektionsmedicinsk speciallæge har vurderet og bekræftet, at infektionen har medført blivende objektive neurologiske udfaldssymptomer.

Når ovenstående betingelser er opfyldt, anses diagnosen for stillet på 3 måneders dagen efter symptomdebut..

Diagnosen er dækket fra 1. januar 2005.

U. Følger efter Borreliainfektion eller Tick Borne Encephalitis (TBE)

Længerevarende eller kronisk neuroborreliose som følge af flåtbid, der har medført blivende neurologiske følger.

Diagnosen skal være stillet ud fra spinalvæskeundersøgelser med borrelia/TBE-specifikke antistoffer.

De neurologiske følger kan tidligst vurderes 3 måneder efter symptomdebut.

Det er en betingelse, at en neurologisk speciallæge har vurderet og bekræftet blivende neurologiske følger.

Når ovenstående betingelser er opfyldt, anses diagnosen for stillet på 3 måneders dagen efter symptomdebut.

Diagnosen er dækket fra 1. januar 2005.

V. Større forbrændinger, forfrysninger eller ætsninger

Brandsår, forfrysninger eller ætsninger af 3. grad, der dækker mindst 20 % af forsikredes legemsoverflade.

Diagnosen anses først for stillet, når ovenstående betingelser er opfyldt og der i journalen foreligger en vurdering og bekræftelse fra en brandsårsafdeling.

Diagnosen er dækket fra 1. januar 2007.

W. Indoperation af ICD-enhed (hjertestøder) som sekundær profylakse

Gennemført implantation af implanterbar cardioverter defibrillator (ICD) på grund af dokumenteret tidligere livstruende hjerterytmeforstyrrelse (sekundær profylakse).

Diagnosen anses for stillet på operationsdatoen

Såfremt forsikrede tidligere har fået stillet en diagnose, jf. § 7 B (blodprop i hjertet) og/eller jf. § 7 C (bypassoperation eller ballonudvidelse), har forsikrede ikke krav på udbetaling efter § 7 W.

Diagnosen er dækket fra 1. januar 2014.

BILAG A2. GRUPPEFORSIKRING VED ULYKKE

(Uddrag af Codan Forsikring A/S's forsikringsbetingelser KUL-A og Arbejdsskadestyrelsens méntabel)

GRUPPEFORSIKRING VED ULYKKE

§ 1. STANDARDBETINGELSER

Stk. 1. Følgende forsikringsbetingelser er gældende for ulykkesforsikringen: KUL-A.

Stk. 2. Forsikringsdækningen ved ulykke ophører ved medlemmets fyldte 67. år. Ulykkesforsikringen dækker kun medlemmet og ikke øvrige familiemedlemmer. Der er tale om en heltidsulykkesforsikring, dvs. at medlemmet er dækket døgnet rundt.

Stk. 3. Forsikringen dækker overalt i verden.

§ 2. HVAD DÆKKER FORSIKRINGEN?

Stk. 1. Forsikringen dækker ulykkestilfælde, hvorved forstås en pludselig hændelse, der forårsager personskade.

§ 3. HVORNÅR DÆKKER FORSIKRINGEN IKKE?

Stk. 1. Uanset tilskadekomnes sindstilstand på skadestidspunktet dækker forsikringen ikke:

1. Skader, der er fremkaldt af tilskadekomne ved forsæt eller grov uagtsomhed.
2. Skader, der er forårsaget af tilskadekomne under selvforskyldt beruselse eller under påvirkning af narkotika, eller under dertil svarende påvirkning.
3. Skader, der skyldes forgiftning som følge af indtagelse af medicin.
4. Skader, der skyldes smitte med virus, bakterier, andre mikroorganismer eller lignende.
5. Skader, der overgår tilskadekomne som følge af deltagelse i slagsmål.
6. Skader, der indtræder under deltagelse i boksning, motorløb af enhver art, bjergbestigning, faldskærmsudspring og drageflyvning.
7. Skader, der skyldes udløsning af atomenergi, under alle forhold, herunder krig.
8. Skader, der skyldes konflikter i form af krig, oprør eller borgerlige uroligheder, medmindre skaden indtræffer inden en måned efter konfliktens udbrud i et land, hvori den forsikrede opholder sig under rejse. Det er desuden en forudsætning for dækningen, at konflikten ikke var til stede ved indrejsen i landet, at der er tale om en konflikt uden stormagtsdeltagelse, og at forsikrede ikke selv deltager i handlingerne.
9. Invaliditet, når ulykkestilfældet skyldes sygdom (bortset fra besvimelsestilfælde eller ildebefindende).
10. Invaliditet, der skyldes sygdom og udløsning af latente sygdomsanlæg, selv om sygdommen er opstået eller forværret ved et ulykkestilfælde.
11. Invaliditet, der skyldes, at en tilstedeværende eller tilfældig tilstødende sygdom forværrer følgerne af et ulykkestilfælde.
12. Invaliditet i form af psykiske følger efter hændelser, hvor tilskadekomne ikke selv har været udsat for fare for personskade.
13. Invaliditet, der bestod før ulykkestilfældet.
14. Invaliditet, som skyldes følger af lægelig behandling, som ikke er nødvendiggjort af et ulykkestilfælde, der er dækket af forsikringen.

§ 4. ULYKKEFORSIKRINGENS DÆKNING

Stk. 1. Hvis ulykkestilfældet har medført en invaliditetsgrad på mindst 5 %, har medlemmet ret til erstatning.

Stk. 2. Forsikringssummen udgør 1.000.000 kr. ved en invaliditetsgrad på 100 %.

Stk. 3. Der sker ingen aldersnedtrækning af forsikringssummen.

Stk. 4. Ved mindre invaliditetsgrader udbetales en sum, der forholdsvis svarer til graden af invaliditet.

Invaliditetsgraden fastsættes efter den tilskadekomnes medicinske invaliditet, dvs. uden hensyn til specielle erhverv eller færdigheder.

Grundlaget for fastsættelsen er følgende skala (Arbejdsskadestyrelsens méntabel), gengivet i uddrag:

Tab af synet på begge øjne	100 %	
Tab af synet på ét øje	20 %	
Tab af hørelsen på begge ører	75 %	
Tab af hørelsen på ét øre	10 %	
Tab af ben fra hoften	65 %	
Tab af ben i eller ovenfor knæet	55 - 65 %	
Tab af underben	30 - 40 %	
Tab af fod	30 - 40 %	
Tab af tæer på én fod	10 %	
Tab af storetå	5 %	
Tab af arm fra skulderen	70 %	65 %
Tab af hånd	65 %	55 %
Tab af tommelfinger og mellemhåndsben	30 %	25 %
Tab af tommelfinger	25 %	25 %
Tab af tommelfinger - yderste led	12 %	12 %
Tab af langfinger - to yderste led	10 %	10 %
Tab af lillefinger - to yderste led	8 %	8 %
Tab af lillefinger - to yderste led	8 %	8 %
Tab af lillefinger - to yderste led	5 %	5 %

Invaliditetsgraden for tab af flere legemsdele kan sammenlagt ikke overstige 100 %.

Hvis invaliditetsgraden ikke direkte kan fastsættes efter Arbejdsskadestyrelsens méntabel, fastsættes den medicinske invaliditetsgrad efter tilsvarende principper som er lagt til grund for méntabellen, på baggrund af den fysiske funktionshæmning.

I alle tilfælde fastsættes invaliditetsgraden på et rent medicinsk grundlag, uden hensyntagen til en eventuel nedsettelse af erhvervsevnen, erhverv eller andre individuelle forhold.

Stk. 5. En bestående invaliditet kan ikke medføre, at erstatningen fastsættes højere, end hvis en sådan invaliditet ikke havde været til stede.

Stk. 6. Ved skade på parvise organer medfører dette, at invaliditetsgraden uanset forudbestående invaliditet fastsættes, som om der alene foreligger invaliditet på det senest beskadigede organ.

Stk. 7. Erstatningen fastsættes, så snart det må anses for sikkert, at ulykkestilfældet og lidelser, der er følge heraf, ikke vil medføre døden, og medlemmets tilstand i øvrigt må betragtes som stationær.

Stk. 8. Forsikringen dækker ikke følger, herunder forværing af følger, der viser sig senere end 5 år efter, at ulykkestilfældet er indtrådt.

§ 5. UDGIFTER TIL SPECIALBEHANDLING

Stk. 1. I det omfang medlemmet ikke har ret til godtgørelse af udgifterne fra anden side, dækker forsikringen udgifter til fysioterapeut eller kiropraktor. Behandling hos fysioterapeut skal være ordineret af en læge.

Stk. 2. Den samlede godtgørelse af udgifterne kan maksimum udgør 2 % af forsikringssummen. Udgifterne betales indtil helbredstilstanden lægeligt anses for stationær, dog aldrig længere end til 3 år efter ulykkesdagen. Det er en betingelse, at udgifter til specialbehandling er opstået som følge af et ulykkestilfælde der er omfattet af forsikringen.

§ 6. UDGIFTER DER IKKE DÆKKES

Stk. 1. Forsikringen dækker ikke udgifter til:

- Befordring
- Advokatbistand
- Lægebehandling
- Anden specialbehandling
- Medicin
- Hjælpe midler af enhver art

§ 7. TANDSKADEDÆKNING

Stk. 1. Når et ulykkestilfælde, jf. § 2, er direkte årsag til en tandskade, dækkes rimelige og nødvendige udgifter til tandbehandling.

Stk. 2. Erstatning ydes dog kun, hvis medlemmet ikke har ret til godtgørelse af udgifterne fra anden side.

Stk. 3. Behandling og pris skal godkendes af Codan inden selve behandlingen påbegyndes, med mindre der er tale om akut nødbehandling.

Stk. 4. Tandskader opstået ved spisning dækkes også, når skaden skyldes en påvist fremmed genstand i maden.

Stk. 5. Dækningen omfatter også aftagelige tandproteser, der beskadiges når de sidder i munden, og ulykkestilfældet i øvrigt har medført legemsbeskadigelse.

Stk. 6. Ved sygelige eller unormale forandringer i tænderne sker der kun betaling for den del af skaden, som ville være blevet en følge af ulykkestilfældet, hvis disse forandringer ikke have været til stede.

Stk. 7. Var tænderne eller protesens tilstand forringet inden ulykkestilfældet (fx som følge af fyldninger, rodbehandling, slid, fæstetab, paradentose eller andre sygdomme) reduceres eller bortfalder erstatningen, svarende til forringelsens omfang, i forhold til velbevarede tænder eller proteser.

Stk. 8. Medfører en tandskade behov for en tandbro, og viser det sig, at nabotænder til den beskadige tand mangler eller er svækkede, kan erstatningen ikke overstige, hvad der havde været den nødvendige behandling, hvis nabotænder havde været intakte.

Stk. 9. Ved skade på et broled i en bestående tandbro kan erstatningen ikke overstige, hvad der havde været den nødvendige behandling, hvis broledet i stedet havde en intakt tand.

Stk. 10. Når forsikringen har betalt udgiften til tandbehandling, betragtes denne behandling som endelig, og der

ydes ikke erstatning til en eventuel udskiftning på et senere tidspunkt.

§ 8. HVAD OMFATTER TANDSKADEDÆKNINGEN IKKE?

Stk. 1. Tandskadeerstatningen udbetales ikke for:

- Tandbehandling, når ulykkestilfældet skyldes sygdom (bortset fra besvimelsestilfælde eller ildebefindende).
- Tandbehandling, der skyldes sygdom og udløsning af latente sygdomsanlæg, selv om sygdommen er opstået eller forværret ved et ulykkestilfælde.
- Tandbehandling, der skyldes, at en tilstedeværende eller tilfældig tilstødende sygdom forværrer følgerne af et ulykkestilfælde.
- Tandbehandling, som skyldes følger af læge- eller tandbehandling, der ikke er nødvendiggjort af et ulykkestilfælde, der er dækket af forsikringen.

§ 9. KRISEHJÆLP

Stk. 1. Forsikringen dækker udgifter til krisehjælp i forbindelse med traumatiske oplevelser, som følge af ulykkestilfælde, herunder terrorhandlinger, naturkatastrofer, eller som følge af at forsikrede overværer en kollega eller et familiemedlems pludselige, uventede død.

Stk. 2. Forsikringen dækker rimelige og nødvendige udgifter, op til 10.000 kr. til lægeordineret behandling af forsikrede hos psykolog, som påbegyndes senest 4 uger efter forsikringsbegivenheden og afsluttes senest 3 måneder efter første behandling.

Stk. 3. Codan skal kontaktes inden behandling påbegyndes, eller straks efter den akutte behandling er påbegyndt, med henblik på at vurdere behovet for behandling og bistå med at arrangere denne.

§ 10. ÆNDRING AF BOLIG

Stk. 1. Forsikringen dækker rimelige og nødvendige udgifter op til 35.000 kr., afholdt af forsikrede til ændring af dennes private bolig, hvis et ulykkestilfælde har medført et varigt mén på mindst 5 %. Ændringerne skal være nødvendige for, at forsikrede kan benytte boligen normalt og skal stå i forhold til det pådragne mén.

§ 11. GENERELLE FORHOLDSREGLER VED SKADE

Stk. 1. Medlemmet skal være under stadig behandling af en læge og følge dennes forskrifter.

Stk. 2. Codan har ret til at indhente oplysninger hos enhver læge, lægelig institution, eller andre, der behandler eller har behandlet medlemmet. Codan har ret til at udpege en læge, der skal undersøge medlemmet. Codan betaler de lægeattester, som selskabet forlanger.

§ 12. ANMELDELSE AF SKADE

Stk. 1. En skade skal anmeldes straks til pensionskassen, hvorefter kassen sender en skadeanmeldelse til udfyldelse. Skadeanmeldelsen sendes direkte til Codan Forsikring, hvor ulykkesforsikringen er etableret.

§ 13. SKATTEFORHOLD

Stk. 1. Forsikringssummen er skattefri ved udbetalingen.

Bilag B. Opsparingsordninger

§ 1. OPSPARINGSORDNINGER OG OPRETTELSE

Stk. 1. For medlemmer af den fleksible pensionsordning tilbyder Pensionskassen, jf. pensionsregulativet § 15, følgende opsparingsordninger:

- a. løbende udbetaling: livsvarig udbetaling samt alderssum,
- b. løbende udbetaling: udbetaling over en 10 årig periode, samt alderssum
- c. ratepension og
- d. kapitaludbetaling (kapitalpension og aldersforsikring).

§ 2. INDBETALING

Stk. 1. Der er ingen begrænsninger for indbetalinger til livsvarig udbetaling som arbejdsgiveradministreret ordning.

For private ordninger kan årlige indbetalinger op til 46.900 kr. (2014) altid fratrækkes i den skattepligtige indkomst. Årlige indbetalinger over dette beløb kan alene fratrækkes i indbetalingsåret, hvis indbetalingerne opretholdes i en periode på mindst 10 år. Ellers fordeles fradraget over en 10 årig periode, jf. pensionsbeskatningsloven § 18.

Stk. 2. For ratepensioner og ophørende løbende ydelser kan der samlet højst indbetales 50.900 kr. (2014) med fradragsret (for arbejdsgiveradministrerede ordninger dog efter arbejdsmarkedsbidrag).

Stk. 3. Der kan fra 2013 ikke indbetales med fradragsret til en kapitalpension eller alderssum.

Stk. 4. For indbetalinger til aldersforsikring kan der samlet højst indbetales 28.100 kr. (2014). Der er ikke fradrag for indbetalingen..

§ 3. FORRENTNING

Stk. 1. Forrentningen af opsparingsordninger fastsættes på samme måde som for anden pensionsopsparing af bestyrelsen i henhold til bonusregulativet.

§ 4. INDSÆTTELSE AF BEGUNSTIGET

Stk. 1. For ratepension, kapitalpension og aldersforsikring tilfalder udbetaling ved død som udgangspunkt "nærmeste pårørende", jf. forsikringsaftaleloven § 105 a, subsidiært boet.

Stk. 2. Der er dog mulighed for at indsætte en eller flere navngivne personer, nemlig forsikredes/kontohavers ægtefælle eller fraskilte ægtefælle, livsarvinger, stedbørn, stedbørns livsarvinger eller navngivne personer, der har fælles bopæl med forsikrede (kontohaver) ved indsættelse eller deres livsarvinger.

Det er også muligt at slette begunstigelsen med den virkning, at udbetalingen sker til boet.

§ 5. BIDRAGSFREDITAGELSE

Stk. 1. Ratepension kan ved oprettelsen tegnes med eller uden ret til bidragsfritagelse i tilfælde af, at medlemmet tilkendes invalidepension.

Er pensionen tegnet med ret til bidragsfritagelse, videreføres bidragsindbetalingen af pensionskassen i tilfælde af, at medlemmet tilkendes hel invalidepension.

§ 6. UDBETALING

Stk. 1. Udbetaling kan tidligst påbegyndes ved den i lovgivningen fastsatte aldersgrænse for udbetaling af skattebegünstigede pensionsordninger. Udbetalinger beskattes som personlig indkomst. Kapitalpension og alderssum dog med 40 % afgift (37,3 % i 2014). Aldersforsikring udbetales uden afgift.

Stk. 2. Ved tilkendelse af offentlig førtidspension og/eller tilkendelse af hel varig invalidepension fra pensionskassen kan udbetaling af ratepension, kapitalpension og aldersforsikring tillige finde sted, efter reglerne i pensionsbeskatningsloven §§ 10 og 25. Kapitalpension og aldersforsikring kan endvidere udbetales ved livstruende sygdom (kritisk sygdom), efter reglerne i Bekendtgørelse nr. 1293 af 13. december 2012, med efterfølgende ændringer. Udbetaling beskattes som ved pensionering.

Stk. 3. Udbetaling i tilfælde af død af løbende ydelser sker efter pensionsregulativet § 15, stk. 3.

Stk. 4. Udbetaling i tilfælde af død af rate- og kapitalpension sker med fradrag af 40 % afgift (kapitalpension 37,3 % i 2014). Udbetaling i tilfælde af død af aldersforsikring sker uden afgift. Sker udbetaling til andre end ægtefællen, tilbageholder pensionskassen boafgift.

Stk. 5. Opsparingsordninger kan tillige hæves på andre tidspunkter end de i stk. 1-4 nævnte. I så fald beskattes løbende udbetalinger og ratepensioner med 60 % afgift. Kapitalpensioner beskattes med 52 % afgift (49,84 % i 2014) og aldersforsikring med 20 % afgift.

Stk. 6. Kapitalpensioner kan afgiftsberigtiges og overføres til en aldersforsikring, mod en beskatning på 40 % i afgift (37,3 % i 2014).

Bilag C. Vilkår fastsat i overenskomster, aftaler og lignende om ydelsessammensætning

1. ANSATTE I DEN OFFENTLIGE SEKTOR

A. PERSONALESTYRELSENS REGLER OM PENSION TIL OVERENSKOMST- OG KONTRAKTSATTE

Gengivelse af Personalestyrelsens cirkulære (9627 af 5. august 2009):

”§ 1. Indledning og dækningsområde

Stk. 1. Denne aftale fastlægger de generelle krav, der stilles til indholdet af bidragsdefinerede pensionsordninger i henhold til overenskomster for ansatte i staten mv.

Stk. 2. Aftalen omfatter ikke supplerende pensionsordninger, der er etableret til modtagelse af pensionsbidrag for tjenestemænd af pensionsgivende løndele udover den tjenestemandspensionsgivende løn.

§ 2. Ydelsessammensætning

Stk. 1. Pensionsordningen skal inden for 2/3 af det samlede pensionsbidrag indeholde:

- livsvarigt løbende livsbetinget alderspension,
- invaliddepension løbende indtil alderspensioneringstidspunktet eller livsvarigt løbende invaliddepension,
- børnepension ved død længst indtil barnets fyldte 24. år.

Stk. 2. Inden for de i stk. 1 nævnte 2/3 af det samlede pensionsbidrag kan der etableres en livsbetinget livsvarigt løbende eller tidsbegrænset ægtefællepension og samleperspension. Samleperspension kan alene etableres for samlevende, der opfylder de i pensionsbeskatningslovens § 2, nr. 4, litra d), 2. eller 3. led fastsatte krav.

Stk. 3. Inden for de i stk. 1 nævnte 2/3 af det samlede pensionsbidrag kan der etableres gruppelevsfor sikring, gruppeulykkesforsikring, gruppeinvalidforsikring og forsikring i forbindelse med kritisk sygdom.

Cirkulærebemærkning til § 2, stk. 2:

Pensionsbeskatningsloven § 2, nr. 4, litra d), 2. og 3. led, stiller følgende krav til en samlever:

- Den pågældende skal enten være en person,*
- med hvem afdøde kunne have indgået ægteskab eller registreret partnerskab,*
  - som i et af afdøde senest 3 måneder før dødsfaldet oprettet testamente er tillagt en arvelod af mindst samme størrelse som den tvangsarv, der ifølge arve loven ville være tilkommet en ægtefælle, og*
  - som har haft fælles bopæl med afdøde i de sidste 2 år før dødsfaldet eller tidligere har haft fælles bopæl med afdøde i en sammenhængende periode på mindst 2 år, når den fælles bopæl alene er ophørt på grund af institutionsanbringelse, herunder i en ældrebolig, (pensionsbeskatningslovens § 2, nr. 4, litra d. 2. led)*

eller en person,

der på tidspunktet for dødsfaldet levede sammen på fælles bopæl med afdøde eller tidligere har haft fælles bopæl med afdøde, når den fælles bopæl alene er ophørt på grund af institutionsanbringelse, herunder i en ældrebolig, og venter, har eller har haft et barn sammen med afdøde. (Pensionsbeskatningslovens § 2, nr. 4, litra d. 3. led)

§ 3. Valgfri dækning

Stk. 1. 1/3 af det samlede pensionsbidrag kan anvendes valgfrit af den enkelte medarbejder inden for de rammer, der af det pågældende pensionsinstitut stilles til rådighed, herunder til kapital- og ratepension. Til kapitalpension og andre sumydelser end de i § 2, stk. 3, nævnte kan dog maksimalt anvendes 1/6 af det samlede pensionsbidrag.

Stk. 2. Den valgfrie 1/3 af det samlede pensionsbidrag kan investeres efter medarbejderens eget valg inden for investeringspuljer, der stilles til rådighed af pensionsinstituttet eller andre finansinstitutter, som pensionsinstituttet indgår aftale med herom.

§ 4. Tilbagekøb

Stk. 1. Det kan i den enkelte pensionsordning bestemmes, at pensionsordningen kan tilbagekøbes

- i tilfælde, hvor den forsikrede er fyldt 60 år og udtræder af arbejdsmarkedet, eller hvor den forsikrede er tilkendt invalidepension. I begge tilfælde er det en betingelse, at de **løbende ydelser**, der ville kunne komme til udbetaling, ikke kan overstige et grundbeløb på 5.300 kr. årligt, der reguleres som anført i personskattelovens § 20 (pr. 1. januar 2009 9.700 kr.),
- i tilfælde, hvor der ikke er foretaget indbetaling på pensionsordningen i de seneste 12 på hinanden følgende måneder, og hvor **depotet** ikke overstiger et grundbeløb på 20.000 kr. (1. oktober 1997-niveau), der procentreguleres svarende til statens lønninger (pr. 1. april 2009 25.773 kr.),
- i tilfælde, hvor den forsikrede tager varigt ophold i udlandet, dvs. framelder sig folkeregistret i Danmark, ikke har ansættelse eller andet erhvervsarbejde i Danmark, hvor der ikke er sket indbetaling af bidrag de seneste 12 på hinanden følgende måneder, og **depotet** ikke overstiger et grundbeløb på 20.000 kr. (1. oktober 1997-niveau), der procentreguleres svarende til statens lønninger (pr. 1. april 2009 25.773 kr.), og
- i tilfælde, hvor den forsikrede er udenlandsk statsborger, fratræder sin stilling og tager varigt ophold i udlandet.

Cirkulærebemærkning til § 4, nr. 1:

Begrebet invalidepension er den invalidepension, der er en del af pensionsordningen og ikke en førtidspension i henhold til lov om social pension.

§ 5. Overflytning til anden pensionsordning i forbindelse med jobskifte

Stk. 1. Pensionsordningen kan overflyttes til en anden pensionsordning, der opfylder de ovennævnte krav til ydelsessammensætning og tilbagekøb.

Stk. 2. Hvis den pensionsordning, hvortil overflytning ønskes foretaget, indeholder regler om ydelsessammensætning og/eller tilbagekøb, der ikke opfylder betingelserne i denne aftale, kan pensionsordningen dog overføres, hvis den klausuleres således, at den del, der er opsparet i staten, fortsat respekterer de betingelser, der hidtil har været gældende.

§ 6. Ikrafttræden mv.

Stk. 1. Denne aftale træder i kraft den 5. august 2009.

Stk. 2. Bestående kollektive pensionsordninger, der forud for 1. maj 2005 er godkendt af aftalens parter, bevarer denne godkendelse, selv om de er etableret med en ydelsessammensætning, regler om tilbagekøb eller regler om overflytning til anden pensionsordning i forbindelse med jobskifte, der ikke opfylder betingelserne i denne aftale.

Stk. 3. Senere ændringer af aftaler som nævnt i stk. 2 forelægges Personalestyrelsen til godkendelse.

Stk. 4. Samtidig med ikrafttrædelse af denne aftale ophæves aftale af 30. april 2005 om generelle krav til indhold af bidragsdefinerede pensionsordninger i staten mv. (ydelsessammensætning, tilbagekøb og overflytning i forbindelse med jobskifte).

Stk. 5. Aftalen kan opsiges med 3 måneders varsel til en 31. marts, dog tidligst til den 31. marts 2011."

B. YDELSESVILKÅR FOR PENSIONSINDBETALINGER

Medlemsbidrag indbetales til ordninger efter pensionsregulativets § 8, stk. 1, pkt. I - III efter følgende retningslinjer:

Rate-, kapitalpension (§ 15) og livrente (§§ 9 og 15):

- Max. 1/3 af bidraget kan indbetales til rate-/kapitalpension (§ 8, stk. 1, pkt. III, b (ratepension) og c (kapitalpension)) og heraf max. 50 % til kapitalpension.
- Min 2/3 af bidraget skal indbetales til en livrenteordning (§ 8, stk. 1, pkt. I (pensionsordning) eller III, d (opsparingsafdeling)).

Invalidepension (§ 10):

Dækning skal ligge indenfor følgende begrænsninger:

- Max. 90 % af løn (administrativt fastsat til 70 x pensionsbidrag),
- 40 – 500 % af alderspension (livrente),
- Forsikringsteknisk risikosum må ikke overstige 12 mio. kr.

Ægtefællepension (§ 11):

Dækningen skal ligge indenfor intervallet 0 - 60 % af alders-/invalidepension (livrente).

Børnepension (§ 12):

Dækningen skal udgøre 20 % af alders-/invalidepension (livrente).

Dødsfaldssum (§ 13):

Dødsfaldssummen kan vælges inden for intervallet 0 til 240 % af alders-/invalidepensionen (livrente).

2. ANSATTE I ARKITEKTVIRKSOMHEDER

A. AFTALEVILKÅR FOR PENSIONSBI DRAG

Ansatte arkitekter, der er omfattet af overenskomsten mellem Arkitektforbundet og Danske Arkitektvirksomheder er medlemmer i pensionskassen.

Pensionsbidraget udgør 5,6 % af den pensionsgivende løn (pr. 01.04.06), idet størrelsen og beregningen af pensionsbidragene fremgår af denne aftale.

B. YDELSESVILKÅR FOR PENSIONSINDBETALINGER

Medlemsbidrag indbetales til ordninger efter pensionsregulativets § 8, stk. 1, pkt. I – III efter følgende retningslinjer:

Rate-, kapitalpension (§ 15) og livrente (§§ 8 og 15):

- Max. 2/3 af bidraget kan indbetales til rate-/kapitalpension (§ 8, stk. 1, pkt. III, b (ratepension) og c (kapitalpension)).
- Min. 1/3 af bidraget skal indbetales til en livrenteordning (§ 8, stk. 1, pkt. I (pensionsordning) eller III, d (opsparingsafdeling)).

Invalidepension (§ 10):

Dækning skal ligge indenfor følgende begrænsninger:

- Max. 90 % af løn (administrativt fastsat til 70 x pensionsbidrag),
- 0 – 500 % af alderspension (livrente),

Ægtefællepension (§ 11):

Dækningen skal ligge indenfor intervallet 0 - 60 % af alders-/invalidepension (livrente).

Børnepension (§ 12):

Dækningen skal ligge indenfor intervallet 0 – 20 % af alders-/invalidepension (livrente). Dækningen ved invaliditet kan fravælges.

Dødsfaldssum (§ 13):

Dødsfaldssummen kan vælges inden for intervallet 0 til 240 % af alders-/invalidepensionen (livrente).

BILAG D. TEKNISKE PENSIONSVILKÅR

1. OPTAGELSE OG GENOPTAGELSE

1.1 Medlemmer optaget/genoptaget efter kollektiv overenskomst, aftale eller lignende

Medlemmerne optages eller genoptages uden afgivelse af helbredsoplysninger, men med en to års karenstid som anført i regulativet.

Medlemmer optaget efter overenskomster eller aftaler på det private arbejdsmarked har dog mulighed for i stedet at afgive en helbredserklæring, som medlemmet selv skal udfylde og underskrive. Helbredserklæringen er udarbejdet af pensionskassen. Muligheden finder anvendelse for overenskomster indenfor arkitektbranchen.

For medlemmer optaget under en virksomhedsordning fastlægger bestyrelsen i hvert enkelt tilfælde vilkårene efter aftale. Se også afsnit 14.

Ikke pligtige indbetalinger, som fx private indbetalinger og indbetaling udenfor kollektiv overenskomst, aftale eller lignende, samt bidragsfri dækning, tæller ikke med ved opgørelsen af de to års karenstid. Medlemmer der inden karenstidens udløb begynder at indbetale privat eller gennem en arbejdsgiver udenfor overenskomst, skal afgive tilfredsstillende helbredsoplysninger, efter samme regler som individuelt optagne medlemmer, jf. afsnit 1.2.

For medlemmer, der ikke kan afgive tilfredsstillende helbredsoplysninger, vil de nye indbetalinger skulle ske til opsparingsafdelingen. De pligtige indbetalinger vil således ikke kunne overstå karenstiden og bliver derfor omfattet af formindskede pensioner som beskrevet i afsnit 1.4.

1.2 Individuelt optagne medlemmer

Ved individuel optagelse, eller genoptagelse fra hvilende medlemskab, skal medlemmet udfylde en helbredserklæring. Denne erklæring er udarbejdet af pensionskassen.

Finder pensionskassens administration eller lægekonsulent det nødvendigt på baggrund af de indsendte helbredsoplysninger at indhente yderligere helbredsoplysninger fra medlemmet, sker det ved udfyldelse eller indsendelse af fx speciallægeerklæringer eller journalmateriale, hospitalspapirer, papirer anvendt i forbindelse med ansøgning om offentlig førtidspension, mv.

Endvidere kan pensionskassen anmode medlemmet om at få foretaget en undersøgelse hos speciallæge. I den forbindelse udpeger pensionskassen en speciallæge. Medlemmet kan ønske en speciallæge, men valget skal godkendes af pensionskassens administration eller lægekonsulent.

Afgivne helbredsoplysninger er gyldige i 3 måneder. Derefter vil der som hovedregel skulle afgives nye helbredsoplysninger. Medlemmet kan dog indenfor et år fra den dato, hvor der sidst er afgivet helbredsoplysninger, nøjes med at bekræfte på en tro og love erklæring, at der ikke er sket ændringer i helbredstilstanden, siden der sidst blev afgivet helbredsoplysninger. Alle omkostninger i forbindelse med medlemmets afgivelse og indhentelse af relevante helbredsoplysninger betales af pensionskassen.

Ved bedømmelse af om medlemmet kan afgive tilfredsstillende helbredsoplysninger benytter pensionskassen Videncenter for Helbred og Forsikrings retningslinjer. Pensionskassen anser helbredsbedømmelse op til D4/I4 for tilfredsstillende.

1.3 Aldersgrænser, særlige hensyn

Medlemmer, der optages/genoptages efter pensionsregulativets § 1, stk. 3, optages/genoptages i opsparingsafdelingen, uanset om optagelsen/genoptagelsen sker efter kollektiv overenskomst eller individuel aftale.

1.4 Formindskede pensioner

Formindskede pensioner udbetales i forbindelse med kollektivt optagne medlemmer:

- 1) hvor det godtgøres, at medlemmets død eller invaliditet skyldes en allerede ved optagelsen/genoptagelsen indtruffet sygdom eller invaliditet, jf. pensionsregulativets § 1, stk. 4, 1. afsnit, eller
- 2) som efter eget ønske har afleveret helbredsoplysninger ved optagelsen/genoptagelsen, men ikke har kunnet aflevere tilfredsstillende helbredsoplysninger, jf. pensionsregulativet § 1, stk. 4, 3. afsnit.

Formindskede pensioner indebærer en 10-årig optrappingsperiode:

- GruppEForsikringsdækningen er i de første 5 år efter optagelsen på 50 % af fuld ydelse. Efter udløbet af 5-års perioden er der en gruppeforsikringsdækning på 100 %.
- Øvrige risikodækninger er ligeledes de første 5 år efter optagelsen på 50 % af fuld ydelse. Dækningen stiger med 10 % for hvert år, der går efter det 5. år er udløbet.
- Efter udløbet af en periode på 10 år efter optagelsen har medlemmet således opnået fulde pensionsrettigheder.

2. BIDRAG OG INDSKUD

2.1 Overenskomstfastsatte bidrag og indskud

Bidrag og indskud fastsat efter overenskomster, aftaler og lignende kan anvendes til ydelser efter pensionsregulativets § 8, stk. 1, inden for rammerne af overenskomstteksten, jf. bilag C.

2.2 Individuelle bidrag og indskud

For pensionsbidrag indbetalt efter individuel ansættelseskontrakt eller af medlemmet selv, forudsættes afgivelse af tilfredsstillende helbredsoplysninger som anført i afsnittet herom, hvis risikosummen forøges med mere end 25 %. Bidrag kan dog altid indbetales til opsparingsordninger efter pensionsregulativets § 15.

Tilsvarende gælder for individuelt aftalte indskud, hvis risikosummen forøges med mere end 25 %. Indskud kan dog altid indbetales til opsparingsordninger efter pensionsregulativets § 15.

Bidragsstigninger for medlemmer med formindskede pensioner, indbetales til opsparingsafdelingen.

Risikosummen kan ikke forøges til mere end 12 mio. kr.

2.3 Overførsler fra en anden pensionsordning

Medlemmerne har adgang til overførsel fra en anden pensionsordning til pensionskassen efter pensionsregulativets § 4, stk. 1.

Der kan endvidere ske overførsler fra en ordning oprettet efter vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber.

Der kan ikke ske overførsler til medlemmer der er pensionerede, ansat i fleks-/skånejobs, omfattet af formindskede pensioner eller har ansøgt om helbredsbetingsede ydelser.

Overførslen anvendes som et indskud i pensionskassen og indsættes som udgangspunkt på tilsvarende pensionstype (livrente, ratepension, kapitalpension eller aldersforsikring), medmindre andet aftales med medlemmet. Anvendelse af det overførte beløb kan være begrænset af overenskomstmæssige aftaler. For ansatte omfattet af den offentlige sektor henvises til bilag C.

Ved overførsel beregnes stigning i risikosummen. Stiger risikosummen med mere end 25 % skal der afgives tilfredsstillende helbredsoplysninger. Kan medlemmet ikke afgive tilfredsstillende helbredsoplysninger, skal overførslen indbetales til opsparingsordningen, jf. pensionsregulativet § 15.

For overførsler inden for jobskifteaftalen fratrækkes der særlige bonushensættelser, men ikke yderligere omkostninger. Det afgivne selskab kan dog tage et gebyr. For øvrige overførsler fratrækkes der særlige bonushensættelser og en omkostningsprocent. Omkostningsprocenten fastlægges årligt af bestyrelsen og fremgår af pensionskassens hjemmeside.

2.4 Mindste bidrag

Medmindre der foreligger overenskomstvilkår eller andre aftaler, der foreskriver andet, skal det månedlige bidrag til pensionsordninger efter pensionsregulativets § 8, stk. 1, nr. 1 (livrenteordninger), mindst udgøre kr. 1.500 (efter AMB).

Bidrag under kr. 1.500 kan dog altid indbetales til opsparingsordninger efter pensionsregulativets § 15.

2.5 Morarente

Opkrævning af morarente finder sted efter rentelovens regler.

2.6 Bidragsfri dækning

Ved et ansættelsesophør eller andet bidragsophør vil medlemmet som udgangspunkt automatisk få bidragsfri dækning i 12 måneder under forudsætning, at af der er dækning for risiko og administration mv. i medlemmets egen opsparing. Ved nedsættelse af bidraget sker det på medlemmets anmodning.

Hvis medlemmet ikke er berettiget til bidragsfri dækning, pga. medlemmet ikke har været bidragsbetalende uafbrudt i 6 måneder inden, overgår medlemmet direkte til hvilende medlemskab.

Bidragsfri dækning bortfalder ved pensionering og/eller tilkendelse af bidragsfritagelse.

Medlemmer, der alene betaler til opsparingsordningen i henhold til pensionsregulativet § 15, er ikke berettiget til bidragsfri dækning ved bidragsophør.

2.7 Forlængelse af bidragsfri dækningsperiode

Forlængelse af den bidragsfri dækningsperiode udover 12 måneder kan forventes bevilget, når der er tale om en midlertidig tilstand, med klar udsigt til at vende tilbage til sit job/fagområde, samt en væsentlig nedgang i lønindtægten, som fx uddannelse, udstationering og værnepligt. Arbejdsløshed vil som udgangspunkt ikke give ret til forlængelse af den bidragsfri dækningsperiode.

Der kan højst ske forlængelse i 2 gange 12 måneders varighed.

2.8 Midlertidig bidragsfritagelse

Pensionskassen kan beslutte at yde hel eller delvis bidragsfritagelse op til det bidrag, medlemmet havde på tidspunktet for tabet af erhvervsevnen.

3. PENSIONSYDELSER

3.1 Ydelsestørrelse uden ydelsesvalg

Pensionskassens fleksible ydelsestilbud åbner mulighed for valg/omvalg af størrelsen og omfanget af ægtefælle-/samleverpension, invalide- og børnepensioner samt dødsfaldssum.

Indtil pensionskassen har accepteret medlemmets valg, udgør pensionerne nedennævnte procentsats af alderspensionen ved 67 år (dog 65 år for medlemmer optaget før 1. januar 2010 og ikke omvalgt til nye regler):

- alderspension som livrente
- invalidepensionen (100 % af beregnet alderspension)
- ægtefælle-/samleverpensionen (60 %) i 10 år
- børnepensionen (20 %) ved medlemmets død/invaliditet

Ved ydelsesvalg, der indebærer en forøgelse af risikosummen med mere end 25 %, skal der afgives tilfredsstillende helbredsoplysninger. Risikosummen kan dog aldrig overstige 12 mio. kr.

De enkelte ydelsestørrelser beregnes efter det forsikringstekniske grundlag, der anmeldes til Finanstilsynet.

3.2 Pensionsbeskatningsloven

Pensionskassens ydelser efter pensionsregulativets § 8 opfylder retningslinjerne i pensionsbeskatningsloven (PBL) på følgende måde:

- I. Pension
  - a) Alderspension
  - b) Invalidepension
  - c) Ægtefællepension/Samleverpension
  - d) Børnepension
  - e) Dødsfaldssum

Ordningerne følger PBL §§ 2-5 (Skattekode 1).

- II. Gruppeforsikringer
Ordningerne følger PBL § 53A (Skattekode 5).

III. Opsparing

- a. Opsparing med løbende udbetaling
- b. Rateopsparing
- c. Kapitalopsparing
- d. Opsparingsafdeling

Ordningerne efter pkt. a og d følger PBL § 2-5 (Skattekode 1), pkt. b PBL § 8 (Skattekode 2) og pkt. c PBL § 10 (Skattekode 3).

Har medlemmet ikke mulighed for at fratække indbetalingen i sin personlige indkomst som følge af udstationering i udlandet eller lignende, kan pensionskassen aftale med det enkelte medlem, at dækninger som normalt er omfattet af ovenstående i stedet omfattes af PBL § 53A (Skattekode 7).

3.3 Forhøjet startpension

Frem til april 2012 havde medlemmer med den fleksible pensionsordning mulighed for at vælge forhøjet startpension. En ændring af pensionsbeskatningsloven betød, at pensionskassen ikke længere måtte tilbyde medlemmerne denne mulighed.

Nedenstående regler er gældende for medlemmer, der allerede får udbetalt forhøjet startpension.

Forhøjet startpension udbetales som et tillæg sammen med den månedlige pension. Tillægget betyder, at der udbetales mere af pensionen i starten af udbetalingsperioden og mindre siden hen.

Bestyrelsen fastsatte hvert år, hvor store tillæg, der må vælges ved pensionering. Det maksimale tillæg udgjorde i 2012 28 % for medlemmer, hvis opsparing indgik på et teknisk grundlag, baseret på det gældende nytægningsgrundlag.

Tillægget er baseret på en højere forventet rente af pensjonsmidlerne. Det indebærer, at den årlige regulering af en pension med valgt tillæg bliver mindre end reguleringen af en pension uden valgt tillæg. Reguleringen kan blive negativ og pensionen inkl. tillæg kan derved blive mindre end den oprindelige pension uden tillæg.

Valget, der er bindende i udbetalingsperioden, omfatter både medlemmets egen pension og pensionen til eventuelle efterlevende. Valget gælder også for efterfølgende udbetalinger/delpensioner.

4. ALDERSPENSION

4.1 Valg af alderspension

Pensionskassen tilbyder valgfrihed mellem rate- og kapitalpension og livrente. Foretages intet ydelsesvalg er pensionsordningen som ovenfor nævnt under punkt 3.1, 2. afsnit. Ellers er der et fleksibelt ydelsesvalg.

4.2 Aldersgrænser

Tidligste pensionsudbetalingsalder følger efter optagelsesdato og fødselsdato følgende oversigt, jf. velfærdsreformen (lov nr. 347 af 18. april 2007) og tilbagetrækningsreformen (lov nr. 1365 af 28. december 2011).

Optagelsesdato	Fødselsdato	Min. alder
Før 1. maj 2007		60 år
Fra 1. maj 2007	Født før 01.01.1959	60 år
	01.01.1959 - 30.06.1959	60½ år
	01.07.1959 - 31.12.1959	61 år
	01.01.1960 - 30.06.1960	61½ år
	01.07.1960 -	62 år

For medlemmer født 1. juli 1960 og senere, er den tidligste pensionsudbetalingsalder fem år før folkepensionsalderen.

Kapitalpensioner og aldersforsikring skal udbetales senest 15 år efter den tidligste pensionsudbetalingsalder. Ratepensioner skal være påbegyndt udbetalt senest 15 år efter den tidligste pensionsudbetalingsalder.

For medlemmer optaget efter 1. maj 2007 som i forbindelse med jobskifte overfører en pensionsordning til pensionskassen, der er oprettet før 1. maj 2007, er den tidligste pensionsudbetalingsalder 60 år.

4.3 Alderssum

Fra 1. januar 2013 er der ikke fradrag for indbetaling til alderssum, hvorfor der ikke længere sættes penge af her til.

Til beregning af alderssum efter pensionsregulativets § 9, stk. 2 blev der indtil 1. januar 2013 anvendt 10 % af medlemmets bidrag og indskud. Bidrag til dødsfaldssum, ratepension og kapitalpension fragik heri. Medlemmerne kunne fra- og tilvælge alderssummen.

Et medlem på halv invalidepension er berettiget til alderssum for den anden halvdel.

4.4 Udbetaling

Alderspension, ratepension, alderssum, kapitalpension og aldersforsikring kan tidligst udbetales pr. den 1. i måneden efter at medlemmet har nået den tidligste pensionsudbetalingsalder som anført ovenfor i afsnit 4.2. Der kan endvidere tidligst ske udbetaling pr. den 1. i måneden efter pensionskassen har modtaget anmodning om udbetaling.

Medlemmet kan frit vælge udbetaling af hel eller delvis alderspension, uanset om medlemmet har anden indtægt. Der kan dog max vælges 66 % i delpension, før hele pensionen skal udbetales. De i Regler & Paragraffers omtalte konsekvenser ved pensionering, træder først i kraft ved udbetaling af hel (100 %) alderspension. Ændringer får dog kun virkning for den ikke-pensionerede del.

Medlemmet kan frit vælge udbetaling af hel eller delvis alderssum, kapitalpension og aldersforsikring, uanset om medlemmet har anden indtægt. Alderssum skal senest udbetales samtidig med påbegyndelse af udbetaling af alderspension. Alderssum, kapitalpension og aldersforsikring kan udbetales over maksimalt 4 gange.

5. INVALIDEPENSION

5.1 Valg af invalidepension

Medlemmet optages med en invalidepension, fastsat efter pensionsregulativets § 8, stk. 2. Medlemmet kan efterfølgende ændre dette valg indenfor nedenstående retningslinjer. Der skal afgives tilfredsstillende helbredsoplysninger, såfremt risikosummen forøges med mere end 25 %.

Meddelelse om ændring skal ske skriftligt.

Omvalg forudsætter, at medlemmets opsparing indgår på den fleksible pensionsordning (efter omvalget i 2004).

Ellers er der et fleksibelt ydelsesvalg, som afhænger af ansættelsesformen.

Dækningen skal ligge inden for følgende grænser:

- Max. 90 % af løn (administrativt fastsat til 70 x det månedlige pensionsbidrag),
- 0-500 % af alderspension (livrente),

Medlemmet kan dog altid vælge en invalidepension, svarende til den beregnede alderspension (livrente) ved alder 67 år (dog 65 år for medlemmer optaget før 1. januar 2010 og ikke omvalgt til nye regler), bortset fra medlemmer med formindskede pensioner.

Dækningen skal endelig ligge inden for gældende overenskomstfastsatte rammer, jf. bilag C.

Nedsætter eller indstiller medlemmet bidragsbetalingen, skal invalidepensionen tillige nedsættes efter udløbet af den bidragsfri dækningsperiode til et niveau, som der er beregningsmæssig dækning for.

5.2 Midlertidig invalidepension

Pensionskassen kan i henhold til pensionsregulativets § 10, stk. 4, tilkende midlertidig invalidepension. Det vil kunne ske i tilfælde, hvor erhvervsevnen på bedømmelsestidspunktet er nedsat med mere end 2/3 (eller for halv invalidepension med halvdelen), men hvor erhvervsprognose og sygdomsforløb er uvis, sådan at der stadig er mulighed for, at erhvervsevnen ikke er varigt nedsat.

Der skal være en formodning om, at forløbet vil ende med en varigt nedsat erhvervsevne med mere end 2/3 (halvdelen), idet ordningen ikke må have karakter af en sygeforsikring.

5.3 Bedømmelse af erhvervsevne

I bedømmelsen af medlemmets erhvervsdygtighed indgår medlemmets evne til at oppebære sin hidtidige indtægt inden for sit fag. Uarbejdsdygtighed på mindre end 12 måneder anses ikke for at opfylde betingelserne for varighed.

5.4 Anden indtægt, fleksjob, etc.

For at undgå økonomisk overkompensation modregnes løn/erhvervsindkomst i den udbetalte invalidepension, krone for krone på månedsbasis. For medlemmer på halv invalidepension modregnes det, der ligger udover halvdelen på tilkendelsestidspunktet. Der ses bort fra overenskomstreguleringer.

Medlemmets ret til invalidepension indtræder tidligst den 1. i måneden efter, at den varige invaliditet er konstateret, dog tidligst ved ophør af løn eller erhvervsindtægt. Som løn eller erhvervsindtægt medregnes indtægter fra lønnet arbejde, herunder hele medlemmets indtægt fra fleks-/skånejobs samt fra selvstændig erhvervsvirksomhed.

Medlemmet er pligtig at oplyse sine indtægtsforhold til pensionskassen og på foranledning indlevere ønsket dokumentation.

6. ÆGTEFÆLLEPENSION

6.1 Valg af ægtefællepension

Medlemmet optages med en ægtefællepension, fastsat efter pensionsregulativets § 8, stk. 2, og ovenstående afsnit 3. Medlemmet kan efterfølgende indtil alder 60 år ændre dette valg. Der skal afgives tilfredsstillende helbredsoplysninger, såfremt risikosummen forøges med mere end 25 %.

Omvalg af ægtefællepension kan ikke ske efter overgang til invalidepension.

Meddelelse om ændring skal ske skriftligt. Omvalg forudsætter, at medlemmets opsparing indgår på den fleksible pensionsordning (efter omvalget i 2004). Medlemmer der er omfattet af pensionsregulativet for den gamle pensionsordning har dog mulighed for at omvælge ægtefællepension efter pensionsregulativet for den gamle pensionsordning § 10, stk. 5.

Dækningen skal ligge inden for intervallet 0-60 % af den højeste af alderspensionen (livrente) eller invalidepensionen.

Den kan være 10-årig eller livsvarig. Dækningen skal endelig ligge indenfor gældende overenskomstfastsatte rammer, jf. bilag C.

7. BØRNEPENSION

7.1 Valg af børnepension

Medlemmet optages med en børnepension, fastsat efter pensionsregulativets § 8, stk. 2 og ovenstående afsnit 3. Medlemmet kan efterfølgende indtil pensionering ændre dette valg. Der skal afgives tilfredsstillende helbredsoplysninger, såfremt risikosummen forøges med mere end 25 %.

Meddelelse om ændring skal ske skriftligt. Omvalg forudsætter, at medlemmets opsparing indgår på den fleksible pensionsordning (efter omvalget i 2004).

Dækningen skal ligge inden for intervallet 0-20 % af den højeste af alderspensionen (livrente) eller invalidepensionen.

Dækningen skal endelig ligge indenfor gældende overenskomstfastsatte rammer, jf. bilag C.

8. DØDSFALDSSUM

8.1 Valg af dødsfaldssum

Medlemmer kan til- og fravælge en dødsfaldssum indtil det fyldte 67. år. Retten er dog ophørt, hvis medlemmet er gået på pension forinden.

Meddelelse om ændring skal ske skriftligt. Valg og omvalg forudsætter, at medlemmets opsparing indgår på den fleksible pensionsordning (efter omvalget i 2004).

Medlemmets valg af dødsfaldssum skal ligge inden for intervallet 0 – 240 % af den højeste af alderspensionen (livrente) eller invalidepensionen. Der skal afgives tilfredsstillende helbredsoplysninger, såfremt risikosummen forøges med mere end 25 %.

9. PENSIONENS UDBETALING

9.1 Udbetaling af pension til udlandet

Udgifter til udbetaling af pension ved overførsel til udlandet afholdes af medlemmet.

9.2 Bagatelgrænse

Pensionskassen følger de beløbsgrænser, der findes i pensionsbeskatningsloven. For 2014 udgør beløbet kr. 9.900.

10. FORSIKRINGSTEKNISK GRUNDLAG

Nærværende tekst er et uddrag af væsentlige og relevante afsnit i det forsikringstekniske grundlag.

10.1 Grundpension og tillægspension

Pensionskassens ydelser beregnes i overensstemmelse med det forsikringstekniske grundlag, jf. pensionsregulativets § 18, stk. 1.

Pensionsydelser ved alder, død og erhvervsudygtighed oplyses som summen af en grundpension og en tillægspension, idet tillægspensionens andel oplyses særskilt.

Grundpensionen beregnes i henhold til det forsikringstekniske grundlag som en betinget pension, der er betinget af, at forudsætningerne i det forsikringstekniske grundlag opfyldes. Teksten herom er gengivet nedenfor.

Tillægspensionen beregnes i henhold til bonusregulativets bestemmelser som et ét-årigt tillæg. Dette tillæg kan tillige nedsættes eller bortfalde efter bestyrelsens beslutning.

Betingelserne i det forsikringstekniske grundlag, som den betingede pension (grundpensionen) hviler på, er følgende:

”Pensionskassens ydelser er betinget af, at forudsætningerne i det tekniske grundlag opfyldes. Bestyrelsen kan efter samråd med aktuaren beslutte, at de skal nedsættes, såfremt en eller flere af følgende forudsætninger opfyldes:

1. Den konstaterede dødelighed eller invaliditetshypothese i pensionskassen set over en 3-årig periode afviger til ugunst for pensionskassen i forhold til grundlagets forudsætninger.
2. De konstaterede forhold vedrørende børn og ægtefæller afviger til ugunst for kassen set i forhold til grundlagets forudsætninger.
3. Grundlagets forudsatte omkostningsprocent er lavere end gennemsnittet af livsforsikringssekskabers og pensionskassers omkostningsprocent (jf. nøgletallene i regnskabsbekendtgørelsen) for de sidste 3 år.
4. Grundlagsrenten overstiger nyinvesteringsafkastet efter skat på lange statsobligationer.
5. Pensionskassens realiserede afkast efter skat har over en 3-årig periode ligget under grundlagsrenten.”

”Ydelser, der hidrører fra bonus for 1998 og derefter, er betingede som angivet i bonusregulativet.”

Betingelserne betyder eksempelvis, at hvis levealderen og prognoserne for levealderen i fremtiden måtte stige ud over grundlagets forudsætninger, så vil de blive ændret.

10.2 Medlemskonti og særlige bonuskonti

Pensionskassens medlemskonti og særlige bonuskonti opfylder de krav, der stilles i lovgivningen for at kunne medregnes ved opgørelsen af pensionskassens basiskapital, vedtægtens bestemmelser.

Som en del af omvalget 2004 indgik en bemyndigelse til, at bestyrelsen kunne lade såvel bonus som en andel af bidrag og indskud indgå på disse kontoformer. I forbindelse hermed ville en tilsvarende andel af det enkelte medlems opsparing indgå.

Ordningen forelå som en bemyndigelse til pensionskassens bestyrelse, der blev gennemført i 2009.

5 % af medlemmernes opsparing og indbetalinger medregnes efter 1. januar 2009 som særlige bonushensættelser.

10.3 Tilfredsstillende helbredsoplysninger

Pensionskasserne anser helbredsbedømmelse op til D4/I4 for tilfredsstillende.

11. BONUSREGULATIV

I henhold til pensionsregulativets § 18, stk. 2 fordeles pensionskassens overskud efter bestemmelserne i bonusregulativet. Nærværende tekst er et afskrift heraf.

§ 1. Fordeling af overskuddet

Stk. 1. I henhold til pensionsregulativet beregnes og fordeles det realiserede resultat efter dette regulativ. Bestemmelserne i pensionskassens aftalegrundlag, herunder dette bonusregulativ, går forud for kontributionsbekendtgørelsens bestemmelser.

Stk. 2. Pensionskassens realiserede resultat opgøres efter kontributionsbekendtgørelsens bestemmelser før skat. For at sikre, at fordelingen sker efter kollektive og solidariske principper, opgøres der kun et samlet realiseret resultat, som dækker alle grundlagselementer for alle pensionsordninger.

Stk. 3. Egenkapitalen og særlige bonushensættelser tilskrives så vidt muligt et beløb svarende til at egenkapitalen og særlige bonushensættelser – før skat - er blevet forrentet med nøgletal 1 med et tillæg svarende til 0,7 % af de retrospektive hensættelser primo året. Tillægget deles mellem egenkapitalen og de særlige bonushensættelser i forhold til deres primoværdier. Dette beløb kan være såvel positivt som negativt. Tillægget nedsættes, hvis der ikke er plads til det i et positivt realiseret resultat.

Stk. 4. Resten af overskuddet tilfalder medlemmerne som forsikrede. Den andel af årets overskud, der skal tilskrives det enkelte medlem som bonus, fastsættes af pensionskassens bestyrelse efter samråd med aktuaren jf. § 2.

Stk. 5. Det resterende overskud henlægges til kollektivt bonuspotentiale.

Stk. 6. Såfremt årets overskud ikke giver mulighed for, at egenkapitalen og de særlige bonushensættelser bliver forrentet som angivet ovenfor, vil en manglende forrentning blive fremført i de kommende år og tilskrevet egenkapitalen og de særlige bonushensættelser hurtigst muligt. Den del af årets bonus, som ikke er finansieret via det kollektive bonuspotentiale, vil indgå i beregningen af den manglende forrentning. Den manglende forrentning vil blive oplyst i regnskabet. En manglende forrentning vil blive forrentet med nøgletal 1. Bestyrelsen kan i det enkelte år vælge at nedsætte den manglende forrentning eller renten heraf helt eller delvist efter anmeldelse til Finanstilsynet.

Stk. 7. Berettiget til at deltage i bonusfordelingen er ethvert medlem af pensionskassen samt øvrige pensionsmodtagere.

§ 2. Bonusgrupper

Stk. 1. Bonusberettigede opdeles i bonusgrupper, der kan afgrænses objektivt. Ved opdelingen skal der først og fremmest ske en ligestilling af de forskellige tegningsgrundlags elementer. Ubetingede ydelser søges ligestillet med betingede ydelser ved et fradrag i bonus, der svarer til en værdifastsættelse af ydelsesgarantierne.

Stk. 2. Bonusopdelingen og -fordelingen mellem disse grupper foretages forlods af bestyrelsen efter samråd med aktuaren og med anmeldelse til Finanstilsynet.

§ 3. Bonusfordeling og bonusbetingelser

Stk. 1. Den bonusberettigede tildeles et beløb under hensyntagen til det overskud, som den bonusberettigede efter en kollektiv beregning forventes at frembringe ved gevinst på rente, risiko ved død, risiko ved invaliditet og administration.

Stk. 2. Bonus opgøres for en periode af en måned.

Stk. 3. Bestyrelsen fastsætter efter samråd med aktuaren og med anmeldelse til Finanstilsynet bonusparametre forud for hver bonusperiode. Bonusparametre for ikke-påbegyndte perioder kan ændres af bestyrelsen efter samråd med aktuaren og med anmeldelse til Finanstilsynet.

§ 4. Beregning af bonusbeløb

Stk. 1. Bonusbeløbet efter § 3, stk. 1 beregnes som en sum af rente-, risiko- og administrationsbonus. Hvert element opgøres som forskellen mellem kontoelementerne beregnet med bonusparametrene og parametrene for tegningsgrundlaget. Summen fradrages præmier til bonusbetalte gruppeforsikringer.

Stk. 2. Såfremt bonusbeløbet opgjort efter stk. 1 bliver negativt, fremføres bonusbeløbet til modregning i senere positiv bonus. Saldoen forrentes med kontorenten efter skat. Bestyrelsen kan dog beslutte, at der ydes et kollektivt tilskud for en bonusperiode omfattende medlemmets gruppeforsikringspræmie, hvis medlemmets egen bonus er utilstrækkelig til at dække gruppeforsikringspræmien.

Stk. 3. Pensionister med valgt forhøjet startpension, er omregnet til et ugaranteret grundlag med højere grundlagsrente på pensioneringstidspunktet. For disse pensionister bliver negativ bonus tilskrevet forsikringen og de fremtidige ydelser nedsættes med værdien af den negative bonus. Bestyrelsen fastsætter hvert år, hvilke tillæg nye pensionister kan vælge efter samråd med aktuaren og med anmeldelse til Finanstilsynet.

§ 5. Anvendelse af bonus. (ej anmeldelsespligtigt)

Stk. 1. Bonusbeløb efter § 4 anvendes til ydelser af samme art, som efter pensionsregulativet. Bonus anvendes hver måned for ikke-pensionerede, mens bonus for pensionerede kun anvendes ved årsskift eller ophør. Ydelserne fra bonusbeløbene beregnes på pensionskassens til enhver tid værende nyttegrundlag.

Stk. 2. For pensionister på den fleksible pensionsordning anvendes bonus først og fremmest til betaling af tillægspensionen og derefter til opskrivning af grundpensionen. Den del af tillægspensionen, som ikke dækkes af periodens bonus, forøger den negative bonussaldo jf. § 4, stk. 2.

Stk. 3. Bonus for 1998 og derefter gives som betinget bonus, således at bonusydelse for denne del af bonus kan nedsættes eller helt bortfalde, såfremt en eller flere af de forudsætninger, pensionskassens beregningsgrundlag bygger på, ikke er opfyldt set over en 3-årig periode. I så fald kan bestyrelsen efter samråd med aktuaren og anmeldelse til Finanstilsynet beslutte, at de betingede bonusydelse nedsættes eller bortfalder.

§ 6. Ikrafttræden og ændringer

Stk. 1. Dette bonusregulativ træder i kraft 1. januar 2014 og gælder for bonus optjent fra og med januar 2014.

Stk. 2. Bonusregulativet kan ændres af bestyrelsen efter samråd med aktuaren og med anmeldelse til Finanstilsynet med virkning for bonus tildelt efter ændringstidspunktet."

12. SPEKULATION MOD PENSIONSKASSEN

Bestyrelsen kan efter pensionsregulativets § 18, stk. 3, fastsætte begrænsninger i til- og fravalg af ydelser. Bestyrelsen har ikke udnyttet bemyndigelsen.

13. UDTRÆDELSE OG OVERFØRSEL TIL ANDEN PENSIONSORDNING

13.1 Udtrædelse

Medlemmer, der ikke længere indbetaler til pensionskassen, har adgang til udtrædelse af pensionskassen efter pensionsregulativets § 19.

Medlemmet kan udtræde indtil det fyldte 60. år.

Udtrædelse kan være begrænset af overenskomstmæssige eller lignende aftaler. For ansatte omfattet af den offentlige sektor henvises til bilag C.

Den kontante godtgørelse ved udtræden fastsættes til overførselsbeløbet – beregnet på samme måde som ved overførsel til anden pensionsordning - med fradrag af et gebyr og eventuelt kursværn.

Gebyret udgør 0 kr. i 2014.

Kursværnnet træder i kraft, hvis pensionskassens nettoformue er mindre end de retrospektive hensættelser og lovgivningens mindstekrav til egenkapitalen (solvenskravet). Kursværnnet er en forholdsmæssig nedsættelse af godtgørelsen. Reduktionen vil i så fald ske efter principper, anmeldt til Finanstilsynet.

13.2 Overførsel til anden pensionsordning

Medlemmerne har adgang til overførsel til anden pensionsordning efter pensionsregulativets § 19.

Der kan endvidere ske overførsler til en ordning oprettet efter vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber.

Medlemmet kan overføre til anden pensionsordning indtil pensionering. Retten til overførsel kan for fraskilte medlemmer være betinget af en fraskilt ægtefælles accept.

Overførsler kan være begrænset af overenskomstmæssige aftaler. For ansatte omfattet af den offentlige sektor henvises til bilag C.

Overførselsbeløbet fastsættes til indeståendet på pensionskontoen på overførselstidspunktet. Indestående på evt. medlemskonti og særlige bonushensættelser indgår heri.

Saldoen er opgjort som summen af indbetalinger og renter med fradrag af administration og pris for forsikringsdækning inkl. bonus i henhold til det anmeldte forsikrings tekniske grundlag (bonusregulativet). Saldoen svarer til den diskonterede værdi af de til ordningen forventede fremtidige pensionsydelse og oplyses hvert år på kontooversigten.

For overførsler inden for jobskifteaftalen fratrækkes et eventuelt kursværn, men ikke yderligere omkostninger. Det modtagne selskab kan dog tage et gebyr. For øvrige overførsler fratrækkes et gebyr og eventuelt kursværn. Gebyret udgør 0 kr. i 2014.

14. VIRKSOMHEDSORDNINGER

Pensionskassen kan efter vedtægternes § 3, stk. 1 optage medlemmer, ansat på virksomheder med tilknytning til pensionskassens faggrupper, hvor der er indgået en virksomhedsaftale.

I en virksomhedsaftale fastsættes medlemmernes pensionsvilkår med udgangspunkt i pensionskassens til enhver tid gældende bestemmelser som angivet i "Regler & Paragraffer". For de omfattede medarbejdere på virksomheden, såvel som senere ansættelser heraf, er medlemskab af pensionskassen obligatorisk. De omfattede medarbejdere kan enten være virksomhedens samlede medarbejderstab eller en nærmere afgrænset medarbejdergruppe.

Helbreds vilkårene ved optagelse som medlem i pensionskassen efter en virksomhedsordning følger pensionskassens regelsæt for kollektive, obligatoriske ordninger. En virksomhedsordning forudsætter som udgangspunkt, at der på virksomheden vil være mindst 10 medlemmer af pensionskassen.

Medlemmer under en virksomhedsordning skal betale et nærmere fastsat månedligt mindstebidrag, der som udgangspunkt svarer til 15 pct. af lønnen.

Bilag E. Særregler for visse ældre ordninger

1. AFGRÆNSNING AF ORDNINGER

Reglerne omfatter medlemmer, der er nyoptaget før 1. maj 2004, og som har valgt at fortsætte med ydelsesvilkår i henhold til pensionsregulativets §§ 8 - 11, som de fastlagdes på generalforsamlingen den 24. april 2002.

I disse tilfælde træder nedenstående bestemmelser i stedet for pensionsregulativets § 8 - 11, mv.

2. SÆRREGLER FOR YDELSESSAMMENSÆTNING

§ 8. ALDERSPENSION

Stk. 1. Retten til alderspension

Retten til alderspension indtræder den 1. i måneden efter det fyldte 60. år, for så vidt den pågældende ikke allerede hæver invalidepension.

Et medlem, der har ret til alderspension, kan for 1 år ad gangen udsætte pensioneringen, hvorved alderspensionens størrelse forhøjes på grundlag af den ansvarshavende aktuars beregning ifølge pensionskassens tekniske grundlag. Dog medfører udsættelse til et tidspunkt efter det fyldte 70. år ikke yderligere forhøjelse.

Stk. 2. Overgang til deltid

Et medlem, der fratræder sin pensionsberettigede stilling eller som overgår til deltidsansættelse, kan efter det fyldte 60. år begære udbetaling af alderspension. Alderspensionens størrelse reduceres efter regler ifølge pensionskassens tekniske grundlag.

Ved overgang til deltidsansættelse beregnes den pension, der kommer til udbetaling som en brøkdel af fuld førtidspension. Brøkdelen må ikke overstige den brøkdel, hvorved arbejdstiden reduceres ved overgang til deltidsansættelse.

Stk. 3. Engangsydelse

Ved pensionering i henhold til § 8 kan et medlem vælge at få udbetalt engangsydelse mod en tilsvarende aktuarmæssigt beregnet nedsættelse af pensionskassens øvrige ydelser.

Engangsydelsens maksimale beløb beregnes ud fra den egenpension medlemmet er berettiget til på udbetalings-tidspunktet efter regler ifølge pensionskassens tekniske grundlag.

Et medlem, der efter det fyldte 60. år fratræder sin pensionsberettigede stilling, kan vælge allerede på dette tidspunkt at få udbetalt engangsydelse i henhold til stk. 1, selv om medlemmet ikke samtidig begærer udbetaling af pension i henhold til § 8.

Et medlem kan kun få engangsudbetaling én gang. Dog kan et medlem i tilfælde af overgang til deltidsansættelse efter det fyldte 60. år vælge at få engangsydelse med udgangspunkt i den del pension, medlemmet på dette tidspunkt er berettiget til og ved den senere endelige fratrædelse af den pensionsberettigede stilling vælge at få engangsydelse svarende til den yderligere pension. 10 % af medlemmets bidrag anvendes til engangsydelse og skal derfor hvert år fra og med 1993 indberettes til

skattemyndighederne, i overensstemmelse med bestemmelserne i lov om beskatning af pensionsordninger.

Indberetningen skal ske uafhængig af om og i hvilket omfang medlemmet senere vælger udbetaling af engangsydelse. Det indberettede beløb skal medregnes inden for årets maksimum for indbetaling til kapitalpensionsordninger.

Stk. 4. Alderspensionens størrelse

Alderspensionens størrelse fastsættes ved en forsikringsmæssig beregning under anvendelse af det for kassen gældende beregningsgrundlag, alder på pensioneringstidspunktet, størrelsen af pensionsbidragene til og med pensioneringstidspunktet samt et eventuelt indskud.

Stk. 5. Pensionisttillæg

Medlemmet kan ved overgang til pension vælge at forhøje den løbende pension med et pensionisttillæg. Retningslinjerne for pensionisttillægget fastsættes af bestyrelsen.

§ 9. INVALIDEPENSION

Stk. 1. Retten til invalidepension

Et medlem, der bliver erhvervsudygtig inden det fyldte 60. år, har ret til invalidepension. Retten til invalidepension indtræder den 1. i måneden, efter at erhvervsudygtighed er indtruffet, dog tidligst fra det tidspunkt, hvor den pågældende ophører med at oppebære sin hidtidige normale erhvervsindtægt. Erhvervsudygtighed foreligger, når erhvervsvevnen varigt er nedsat med 2/3 eller derover af den fulde erhvervsvevne.

Et medlem, der bliver erhvervsudygtig efter det fyldte 60. år, men inden det fyldte 67. år, har ret til invalidepension efter samme regler, såfremt medlemmet er optaget før den 1. juli 1994.

Stk. 2. Bedømmelse af erhvervsvevne

Foringelse af erhvervsvevnen bedømmes af pensionskassens bestyrelse. I vurderingen indgår helbredsforholdene og medlemmets indtjeningssevne set i relation til det for medlemmerne normale. Vedrørende helbredsforholdene sker bedømmelsen på grundlag af en attest fra medlemmets læge og eventuelle af bestyrelsen indhentede lægeerklæringer. Medlemmet er forpligtet til på kassens bekostning at lade sig undersøge af en af pensionskassen valgt læge, såfremt pensionskassen måtte ønske dette.

Retten til invalidepension fra pensionskassen ophører, når erhvervsvevnen ikke længere skønnes nedsat med mindst 2/3 af den fulde erhvervsvevne. I tilfælde hvor invalidepensionen inddrages i henhold til denne bestemmelse, og medlemmet ikke straks tiltræder en stilling, som medfører anmeldelse til pensionskassen, forholdes i overensstemmelse med § 5, stk. 2 og § 17.

Stk. 3. Invalidepensionens størrelse

Invalidepensionen er af samme størrelse som alderspensionen ved det 67. år, beregnet på tidspunktet for invalidepensioneringen, medmindre medlemmet ved optagelsen vælger en anden invalidepension.

Medlemmer optages med en invalidepension af samme størrelse som alderspensionen ved det 67. år, medmindre medlemmet vælger en anden invalidepension.

Medlemmet kan vælge en invalidepension fastsat til et fast, årligt beløb. Bestyrelsen fastsætter de beløbsstørrelser og evt. reguleringsmekanismer, som invalidepensionen af medlemmet kan vælges fastsat til.

Medlemmet kan ændre valget, dog kun mod afgivelse af tilfredsstillende helbredsoplysninger, såfremt risikosummen stiger mere end en i teknisk grundlag fastsat grænse.

Stk. 4. Midlertidig invalidepension

Bestyrelsen kan fastsætte regler for tilkendelse af midlertidig invalidepension i tilfælde, hvor erhvervsevnen er nedsat med mindst 2/3 af den fulde erhvervsevne, men således at der er formodning om, at tilstanden ikke vil være varig.

§ 10. ÆGTEFÆLLEPENSION

Stk. 1. Retten til ægtefællepension

Når et medlem afgår ved døden, har ægtefællen ret til pension fra den 1. i den følgende måned, med mindre ægteskabet er indgået

- a) på medlemmets dødsleje
- b) efter medlemmets fyldte 65. år
- c) efter pensionering ifølge §§ 8 og 9.

Stk. 2. Separation og skilsmisse

I tilfælde af separation eller skilsmisse finder de til enhver tid gældende regler i lovgivning om bevarelse af ægtefællepensjonsret ved separation og skilsmisse anvendelse for ægtefæller til såvel et mandligt som et kvindeligt medlem.

Stk. 3. Registreret partnerskab

Et registreret partnerskab i henhold til lov nr. 372 af 7. juni 1989 er med hensyn til et medlems rettigheder og pligter sidestillet med et ægteskab. Dog med de undtagelser der er en følge af den til enhver tid gældende lovgivning.

En registreret partner har ret til pension efter samme regler og med samme undtagelser som gælder for en ægtefælle.

Stk. 4. Samleverpension

Når et ugift medlem afgår ved døden, og ikke har fravalgt ægtefællepensionen, vil medlemmets samlever være berettiget til ægtefællepension.

Pensionen til samleverne udbetales efter bestemmelserne i § 10, idet etablering af fælles bopæl træder i stedet for ægteskabets indgåelse.

Udbetaling af pension til samleverne er desuden betinget af, at

1. medlemmet ved testamente, oprettet senest 3 måneder før dødsfaldet og som ikke senere er tilbagekaldt, har indsat sin samlever, med hvem medlemmet kunne have indgået ægteskab eller registreret partnerskab, og tillagt samleveren en arvelod af mindst samme størrelse som den

tvangsarv der ifølge arveloven ville være tilkommet en ægtefælle.

2. den i testamentet indsatte samlever har haft fælles bopæl med afdøde i de sidste 2 år før dødsfaldet eller tidligere har haft fælles bopæl med afdøde i en sammenhængende periode på mindst 2 år, når den fælles bopæl alene er opført på grund af institutionsanbringelse, herunder i en ældrebolig.
3. der på udbetalingspunktet ikke findes en fraskilt ægtefælle med ret til ægtefællepension

eller

4. der var fælles bopæl på tidspunktet for dødsfaldet, eller der tidligere har været fælles bopæl med afdøde, når den fælles bopæl alene er opført på grund af institutionsanbringelse, herunder i en ældrebolig, og
5. samlever venter, har eller har haft et barn sammen med afdøde, og
6. der på udbetalingstidspunktet ikke findes en fraskilt ægtefælle med ret til ægtefællepension.

Stk. 5. Valg af ægtefællepension

Medlemmer optages med en 10-årig ægtefællepension, medmindre de ved optagelsen vælger pensionsordningen med en livsvarig ægtefællepension, eller fravælger ægtefællepensionen.

Omvalg kan ske de første 2 år efter optagelsen. Omvalg kan derefter kun ske, når medlemmet skifter ægteskabelig status (separation undtaget) eller indgår eller ophæver aftale om samleverpension inden det fyldte 54. år.

Omvalget - eller fravalget - skal senest meddeles pensionskassen 12 måneder efter skiftet af ægteskabelig status på en af pensionskassen udarbejdet blanket.

Ved omvalg skal der afgives tilfredsstillende helbredsoplysninger, såfremt risikosummen ved død eller invaliditet stiger mere end en i teknisk grundlag fastsat grænse.

Såfremt det konstateres, at der finder spekulation sted mod ordningen, kan bestyrelsen fastsætte en dato, hvorefter valg og omvalg ikke fremover er muligt.

Stk. 6. Ægtefællepensionens størrelse

Ægtefællepensionen udgør 50 % af den invalidepension, som medlemmet havde opnået ret til, da medlemmet afgik ved døden. Hvis medlemmet på dødstidspunktet oppebærer pension, udgør ægtefællepensionen 50 % af denne og udbetales til ægtefællen enten:

- a. indtil ægtefællen afgår ved døden, eller
- b. i 10 år, dog senest til ægtefællens død, medmindre ægtefællepensionen er helt fravalgt.

For medlemmer, optaget før 1. juli 1994 er procentsatsen 60 %.

Dersom ægtefællen er mere end 20 år yngre end det afdøde medlem, nedsættes pensionen med 2 % for hvert hele år, hvormed aldersforskellen overstiger 20 år.

§ 11. BØRNEPENSION

Stk. 1. Retten til børnepension

Når et medlem afgår ved døden eller opnår ret til invalidepension, har medlemmets børn ret til pension indtil deres fyldte 19 år.

Når et medlem afgår ved døden eller opnår ret til invalidepension, har medlemmets børn ret til pension indtil deres fyldte 24. år, såfremt medlemmet er optaget før den 1. juli 1994.

Denne ret tilkommer også adoptivbørn, samt stedbørn, der faktisk er blevet forsørget af medlemmet indtil hans eller hendes død eller invalidepensionering.

I tilfælde af et medlems alderspensionering har medlemmets børn ret til pension indtil deres fyldte 24. år, såfremt de er født, respektive adopteret eller optaget til forsørgelse, før den 1. juli 1991, og såfremt medlemmet er optaget før den 1. juli 1994.

Børn født, respektive adopteret eller optaget til forsørgelse, efter et medlems pensionering ifølge § 8 eller § 9 opnår ikke ret til pension.

Stk. 2. Valg af børnepension

Medlemmer optages med ret til børnepension, medmindre de ved optagelsen har fravalgt denne. Valg af børnepension sker efter regler fastsat af bestyrelsen.

Stk. 3. Børnepensionens størrelse

Børnepensionen andrager til hvert barn, der er pensionsberettiget i tilfælde af medlemmets død efter pensioneringen, 20 % af den pension medlemmet oppebar.

Børnepensionen andrager til hvert barn, der er pensionsberettiget i tilfælde af medlemmets invaliditet eller død før pensioneringen, 20 % af alderspensionen ved det 67. år.

Børnepensionen andrager til hvert barn, der er pensionsberettiget ifølge § 11, stk.1,4. afsnit 20 % af alderspensionen.

I tilfælde af begge forældres død udbetales dobbelt børnepension.

3. PENSIONISTTILLÆG

Frem til april 2012 havde medlemmerne mulighed for at vælge forhøjet startpension jf. ovenstående pkt. 2, § 8, stk. 5. En ændring i pensionsbeskatningsloven betød, at pensionskassen ikke længere måtte tilbyde medlemmerne denne mulighed.

Bestyrelsen fastsatte hvert år, hvor store tillæg, der måtte vælges ved pensionering. Det maksimale tillæg udgjorde i 2012 28 % for medlemmer, hvis opsparing indgik på et teknisk grundlag, baseret på det gældende nyttegningsgrundlag.